PRIJEDLOG

Na temelju članka 18. i članka 23. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustroju i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 116/18), a u vezi s točkom 5. b) Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2018. godini („Narodne novine“, broj 28/18) Hrvatska vatrogasna zajednica podnosi

IZVJEŠĆE
o realizaciji Programa aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2018. godini

UVOD

Nakon iznimno zahtjevne požarne sezone 2017. godine (prema većini pokazatelja i najzahtjevnije u zadnjih nekoliko desetljeća), a sukladno zaključku sveobuhvatno provedene analize, predložen je sadržajno novim kratkoročnim mjerama, nadopunjeni prijedlog Program aktivnosti u provedbi posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku u 2018. godini (u daljnjem tekstu: Program aktivnosti).

Program aktivnosti u 2018. godini donijela je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 22. ožujka 2018. godine, a isti je objavljen u „Narodnim novinama“, broj 28/18.

Zadaće Programa aktivnosti provode tijela državne uprave, zavodi, javna poduzeća i privatne tvrtke, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkovima, parkovima prirode i zaštićenim područjima na županijskoj razini, udruge (vatrogasne zajednice) i operativne snage sustava civilne zaštite (vatrogasne postrojbe profesionalne i dobrovoljne, Hrvatska gorska služba spašavanja i dr.). Kroz provođenje Programa aktivnosti ostvaruje i bolja međusobna suradnja svih njihovih stručnih službi.

Državna uprava za zaštitu i spašavanje bila je u 2018. godini zadužena za izvršenje, koordiniranje, praćenje, usklađivanje i usmjeravanje aktivnosti svih subjekata provedbe zadaća Programa aktivnosti.

Na taj način su povezani operativni, organizacijski i zapovjedni segmenti sustava vatrogastva i civilne zaštite (u širem smislu), a u suradnji s inspekcijskim službama drugih ministarstava vršeni su pojačani nadzori provedbe zadaća Programa aktivnosti. Sukladno tome, olakšano je praćenje i koordinacija aktivnosti u pripremi i provedbi zadaća iz Programa aktivnosti, prikupljanje i obrada podataka te izvješćivanje.

Ovo Izvješće o realizaciji Program aktivnosti (dalje u tekstu: Izvješće) koje je slijedom odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustroju i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 116/18) i preuzimanjem od Državne uprave za zaštitu i spašavanje poslova vatrogastva, izradila Hrvatska vatrogasna zajednica, temelji se na izvješćima svih izvršitelja zadataka i sudionika u realizaciji Programa aktivnosti. U Izvješću se daje osvrt na provedbu posebnih mjera zaštite od požara za točke Programa aktivnosti, sukladno zadaćama pojedinih nositelja.

PREGLED REALIZACIJE ZADAĆA PROGRAMA AKTIVNOSTI

Opće, normativne, planske, preventivne, operativne i nadzorne aktivnosti subjekata Programa aktivnosti u pripremi i realizaciji požarne sezone u svrhu smanjenja opasnosti od nastanka i širenja požara

U daljnjem tekstu naglašavaju se neke od aktivnosti značajnijih izvršitelja u provođenju općih, normativnih, planskih, preventivnih i nadzornih aktivnosti subjekata Programa aktivnosti u pripremi i realizaciji požarne sezone u svrhu smanjenja opasnosti od nastanka i širenja požara kao što su aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova i ostalih subjekata Programa aktivnosti (jedinica lokalne i područne samouprave, Hrvatskih šuma d.o.o., javnih ustanova nacionalnih parkova, parkova prirode, više ministarstava, aktivnosti društva iz sastava Hrvatskih željeznica i privatnih prijevoznika, inspekcija vatrogastva i civilne zaštite, Ministarstva zaštite okoliša i energetike, poljoprivrednih, šumarskih i vodopravnih inspektora, inspekcija Ministarstva mora, prometa i infrastrukture te aktivnosti Hrvatskog centra za razminiranje, Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu, Državnog hidrometeorološkog zavoda i drugih).

1. **Ministarstvo unutarnjih poslova** realiziralo je sljedeće aktivnosti u resoru:

Ravnateljstva policije

Ravnateljstvo policije, Uprava policije sačinila je raspis za provedbu mjera i radnji tijekom turističke sezone koji je dostavljen u rad svim policijskim upravama, a istima je u vezi provedbe Programa aktivnosti naloženo slijedeće:

a. da se unutarnjom preraspodjelom ljudstva i tehnike organizira obavljanje službe tako da potencijalno ugrožena područja budu što bolje nadzirana odnosno kako bi se u slučaju izbijanja požara i paljevina moglo što brže reagirati – kako u cilju hvatanja eventualnih počinitelja te otkrivanja i korištenja tragova, tako i u cilju zaštite građana i imovine te poduzimanja ostalih mjera (privremena regulacija i preusmjeravanje cestovnog prometa,

evakuacija i spašavanje stanovništva, zaštita poharanog područja od činjenja drugih kaznenih djela itd.) radi omogućavanja odgovarajućih zahvata kod gašenja požara i saniranja njihovih posljedica od strane ostalih nadležnih službi,

b. nastavno na mjere naložene tijekom 2017. godine opetovano je naloženo, temeljem dotadašnjih iskustava iz prošlogodišnjih požara i potencijalno ugroženih područja, da sve policijske uprave na moru naprave sveobuhvatnu analizu posebno ugroženih područja na razini svojih policijskih uprava te ažuriranje protupožarnih planova.

c. Također je policijskim upravama naloženo da za vrijeme trajanja turističke sezone provode:

- pojačani nadzor i evidentiraju sve zatečene osobe na kritičnim mjestima koja su potencijalna opasnost za nastanak i širenje požara,

- pojačani nadzor odmorišta uz sve vrste prometnica (autoceste, državne i lokalne ceste),

- pojačani nadzor nad poznatim i evidentiranim počiniteljima.

d. Poradi sprječavanje požara na potencijalno ugroženim područjima policijskih uprava na moru u svim policijskim upravama na moru koordiniralo se poduzimanje mjera i radnji u suradnji sa nadležnim vatrogasnim postrojbama temeljem protupožarnih planova koje su izradile policijske uprave na moru sukladno trenutno raspoloživom ljudstvu, situaciji na terenu i svakodnevnim vremenskim prognozama i posebnim vremenskim upozorenjima Državnog hidrometeorološkog zavoda. Posebna pozornost obraćala se na potencijalno ugrožena područja kojih na području policijskih uprava na moru ima 109.

Uprave za upravne i inspekcijske poslove MUP-a - Sektor za inspekcijske poslove

e. **Vezano uz točke 7. a), 7. b), 7. c), 7. e), 7. g), 7. h), 7. i)**

Inspektorati unutarnjih poslova policijskih uprava, prema planovima obavljali su inspekcijski nadzor nad provedbom mjera zaštite od požara u jedinicama lokalne i područne samouprave (ukupno 242 inspekcijska nadzora). Zaključeno je da je potreban veći angažman općina i gradova na provođenju preventivnih mjera zaštite od požara.

Prilikom provođenja inspekcijskih nadzora županija i Grada Zagreba, nadzirane su mjere čuvanja šuma, provođenje šumskog reda te zabrane loženja otvorene vatre i paljenja drvenog ugljena za šume i šumsko zemljište šumoposjednika.

Na području svoje nadležnosti (osobito za područje priobalja) u suradnji s Inspekcijom Ministarstva zaštite okoliša i energetike, vršili su pojačani nadzor i pregled odlagališta

otpada na kojima se kontinuirano odlaže komunalni otpad (ukupno 122 inspekcijska nadzora).

Posebna pozornost usmjerena je u smislu sanacije nekontroliranih „divljih“ odlagališta.

Sudjelovali su u informiranju javnosti raznim upozorenjima i obavijestima u provedbi mjera zaštite od požara.

Radi podizanja svijesti zaštite od požara i jačanja preventive predlaže se u Program aktivnosti uključiti Ministarstvo znanosti i obrazovanja, tj. u osnovno i srednjoškolsko obrazovanje uvesti nastavni program zaštite od požara s ciljem upoznavanja učenika s opasnostima od nastanka požara i posljedicama koje izaziva.

f. uz točke 11., 13. c), 16. d), 17.a), 18. d)

Inspektorati unutarnjih poslova policijskih uprava prema planovima i u suradnji s nadležnim inspekcijama drugih tijela državne uprave obavljali su inspekcijski nadzor nad provedbom mjera zaštite od požara: u tvrtki Hrvatske šume d.o.o., a osobito vezano za održavanje i izgradnju protupožarnih prosjeka s elementima šumske ceste i radnih ekipa šumarskih djelatnika, u Javnim ustanovama nacionalnih parkova i parkova prirode, uz željezničke pruge koje prolaze kroz područja velikog i vrlo velikog stupnja ugroženosti od požara, uz cestovni pojas glede čišćenja istog od lakozapaljivih tvari, odnosno onih tvari koje mogu izazvati požar ili omogućiti njegovo širenje, uz javne prometnice koje prolaze ugroženim područjem, osobita pažnja usmjerena je na cestovne pravce lokalnog značaja koji prolaze poljoprivrednim površinama te na ceste koje su tijekom turističke sezone pojačano opterećene prometom (prilazi autokampovima, javnim plažama, kulturno povijesnim lokalitetima i drugim objektima u kojima boravi ili se okuplja veći broj gostiju ili turista), u elektroenergetskim građevinama i nad trasama nadzemnih vodova, a osobito na priobalnom i otočnom području, (statistički pokazatelji dani su u Tablici 1).

g. uz točke 19. a), 19. b), 19. c)

Nakon provedenih inspekcijskih nadzora, sukladno utvrđenom, donijeta su rješenja i naložene mjere zaštite od požara (ukupno naloženo 1.307 mjera).

Inspekcija zaštite od požara je zbog ne provedbe mjera zaštite od požara podnosila optužne prijedloge i prekršajne naloge u svrhu pravodobnog i dosljednog kažnjavanja subjekata koji ne provode propisane mjere zaštite od požara (ukupno podnijeto 232 optužna prijedloga i prekršajna naloga za pravne, odgovorne i fizičke osobe).

h. uz točke 20. a), 20. b), 20. d)

Inspektorati unutarnjih poslova po policijskim upravama izradili su popis subjekata koji predstavljaju poseban gospodarski, poljoprivredni, turistički interes ili interes za zaštitu prirode i okoliša, kao i plan provođenja inspekcijskih nadzora nad istima.

Zbog nedostatka inspektora u Inspektoratima unutarnjih poslova u pojedinim policijskim upravama, Sektor za inspekcijske poslove proveo je dislokaciju po jednog inspektora na područje Policijske uprave dubrovačko-neretvanske u razdoblju od 14. svibnja do 20. srpnja 2018. godine.

Policijskoj upravi istarskoj, ispomoć u provođenju planiranih aktivnosti, pružile su Policijska uprava koprivničko-križevačka, Policijska uprava varaždinska i Policijska uprava virovitičko-podravska u razdoblju od 4. lipnja do 19. kolovoza 2018. godine.

i. uz točku 35. f)

U suradnji s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje i Vatrogasnim zajednicama županije provodilo se ažuriranje Procjena i Operativnih planova zaštite od požara.

Tablica 1: izvršeni inspekcijski nadzori sukladno Programu aktivnosti u 2018. godini

Datum: 30. studeni 2018. godine

Red. broj	Građevine i prostori	inspekcijski pregledi	donesena rješenja	naložene mjere	kontrolni pregledi	Prekršajne prijave					
						pravne		odgovorne		fizičke	
						OP	N	OP	N	OP	N
1.	Hoteli	293	36	150	67	2	8	2	3		
2.	Moteli	16	3	20	6		1		1		1
3.	Turistička naselja	14	2	7	7		1		1		
4.	Autokampovi	42	5	16	15						
5.	Marine	16	1	3	2						
6.	Disko-klubovi	98	9	56	19		2		1		1
7.	Ostali ugostiteljski objekti	124	23	108	24	2	3	2			1
8.	Bolnice	39	9	49	12		1				
9.	Benzinske postaje	293	15	63	32		7		7		
10.	Pravne osobe u kojima se obavlja utovar opasnih tvari u motorna vozila, pretaču zapaljive tekućine i plinovi	107	7	13	15		8		8		
11.	Pravne osobe koje se bave proizvodnjom, prometom i korištenjem eksplozivnih tvari	276	2	1	4						
12.	Prodavaonice oružja i streljiva	130			3						
13.	Hrvatske šume d.o.o.	84	10	29	35						
14.	Nacionalni parkovi	7	1	1	3						
15.	Parkovi prirode	12	1	4	1						
16.	Ostali zaštićeni objekti prirode	6	1	5	10						
17.	Trase elektroenergetskih vodova s pripadajućim	114	19	72	34						

	elektro-energetskim objektima										
18.	Željezničke pruge	14	1	1	3						
19.	Glavni cestovni pravci	41	2	2	2						
20.	Odlagališta komunalnog otpada	122	2	9	18		2		2		
21.	Ostale građevine i prostori	844	161	628	238		29		10		3
22.	Jedinice područne samouprave (županije)	12	1	1							
23.	Jedinice lokalne samouprave (gradovi)	66	8	21	12	10		1			
24.	Jedinice lokalne samouprave (općine)	164	15	48	34	7	1	7	11		
25.	Protupropisno spaljivanje na otvorenom prostoru	4								21	65
UKUPNO:		**2938**	**334**	**1307**	**599**	**21**	**63**	**12**	**44**	**21**	**71**

OP = optužni prijedlog za pokretanje prekršajnog postupka
N = prekršajni nalog

Uprave za razvoj, opremanje i potporu

Sukladno sadržaju Programa aktivnosti, koji se odnose na Upravu za razvoj, opremanje i potporu, izvješćuje se da su:

j. temeljem točke 20. i odredbi Programa aktivnosti, Uprava za razvoj opremanje i potporu, odnosno Sektor za informacijsku i telekomunikacijsku tehnologiju poduzeli su aktivnosti na osposobljavanju jedinstvenog centra u Divuljama za protupožarnu sezonu 2018 – Situacijsko operativno središte, izradili projekt i pokrenuli nabavu opreme za TETRA infrastrukturu i TETRA terminalnu opremu za Državnu upravu za zaštitu i spašavanje, odnosno sustav civilne zaštite, u vrijednosti 37.150.000,00 kn, koji će se realizirati tijekom 2019. godine, a čime se stvaraju preduvjeti za jedinstveni komunikacijski sustav za sve žurne službe u Republici Hrvatskoj nužan za koordinaciju zajedničkog operativnog djelovanja.

k. Osim nabavke nove radio-komunikacijske opreme sukladno Programu aktivnosti u 2018. godine, sljedeće godine se u Situacijskom operativnom središtu u Divuljama planira dio opreme koja je trenutno u mirovanju aktivirati, testirati i eventualno otkloniti nedostatke na istoj kako bi bila funkcionalna za požarnu sezonu 2019. godine, dok se u prijelaznom razdoblju 2018./2019. godine planira strukturno kabliranje prostorija bivše Državne uprave za zaštitu i spašavanje na lokaciji Ksaverska cesta 107 u Zagrebu.

2. Ostali subjekti Programa aktivnosti realizirali su sljedeće aktivnosti:

a. Vezano uz izvješćivanje od strane drugih izvršitelja zadaća i sudionika Programa aktivnosti, potrebno je naglasiti da su zadaće u velikoj mjeri provedene u zadanim

rokovima. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sukladno točci 6. b) Programa tijekom mjeseca travnja i svibnja održale su sjednice Stožera civilne zaštite i vatrogasnih zapovjedništava tematski vezanih uz pripremu požarne sezone u 2018. godini.

b. Županije i Grad Zagreb, odnosno njihova tijela, sukladno točci 7. u dobrom dijelu propisale su mjere čuvanja šuma, provođenja šumskog reda te zabrane loženja otvorene vatre i paljenja drvenog ugljena za šume i šumsko zemljište šumoposjednika, a općinska, gradska vijeća i skupština Grada Zagreba, propisala su potrebne mjere za uređivanje i održavanje poljoprivrednih rudina i provela ih u dijelu koji se odnosi na zaštitu od požara.

c. Jedinice lokalne samouprave, Javne ustanove nacionalnih parkova i Hrvatske šume d.o.o. sukladno točci 9. ažurirale su odnosno izradile planove motrenja, čuvanja i ophodnje te provodile propisane mjere zaštite od požara na ugroženim prostorima, građevinama i prostorima uz pružne i cestovne pravce za područje svoje odgovornosti.

d. Temeljem više točaka Programa aktivnosti, Hrvatske šume d.o.o. izradile su planove motrenja, čuvanja i ophodnje te ih dostavile područnim uredima Državne uprave za zaštitu i spašavanje kao i županijskim vatrogasnim zapovjednicima. Kontinuirano su radile na izgradnji motrionica, prometnica i protupožarnih prosjeka te protupožarnih prosjeka s elementima šumskih cesta, naročito kroz posebno ugrožene šume u Republici Hrvatskoj. U 2018. godini, kao nadopuna postojećoj motriteljsko-dojavnoj službi, ustrojen je sustav video nadzora vrijedan 20 milijuna kuna u četverogodišnjem periodu, koji je ostvaren u suradnji sa poduzećem Odašiljači i veze d.o.o., a kojim je kroz 86 kamera na 43 lokacije pokriven velik prostor na području Dalmacije. Ustrojile su motriteljsko-dojavnu službu, koja je bila aktivna u periodu od 1. lipnja do 30. rujna, a na području šuma razvrstanih u 1. stupanj opasnosti od požara služba je bila aktivna 24 sata dnevno, dostavile su Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje (Sektoru za vatrogastvo) i Ministarstvu obrane tražene podatke na DVD-u o ugroženosti šuma od požara, odnosno šumskim prometnicama u digitalnom georeferenciranom obliku (ESRI), potpisale su s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje ugovor o povjerljivosti, temeljem kojeg je omogućen pristup podacima s nadzornih kamera u svrhu protupožarne zaštite, instaliranih ove godine u Dalmaciji. U suradnji sa Državnom upravom za zaštitu i spašavanje definirale su nove dionice protupožarnih prosjeka u priobalnom području. Tijekom 2018. godine izgrađeno je 25,08 km novih dionica protupožarnih prosjeka sa elementima šumske ceste na području Uprave šuma podružnice Dalmacije. Oformile su i izradile popis ekipa šumarskih djelatnika za akcije sprečavanja širenja nastalih požara te je taj popis dostavljen Područnim uredima

Državne uprave za zaštitu i spašavanje i županijskim vatrogasnim zapovjednicima. Uprave šuma podružnice u priobalnim županijama dostavile su podatke o raspoloživosti teške građevinske mehanizacije jedinicama lokalne samouprave. Dogovorile su suradnju sa Državnom upravom za zaštitu i spašavanje zajedničke informativno-promidžbene aktivnosti u cilju podizanja razine protupožarne kulture i upoznavanja stanovništva s opasnostima od nastanka požara i posljedicama koje požari izazivaju. Donijele su plan promidžbenih aktivnosti u svrhu informiranja javnosti. Hrvatske šume d.o.o. svake godine emitiraju TV i radio spotove protupožarne tematike na nacionalnim i komercijalnim programima. 2018. godine izrađen je novi televizijski spot koji se prikazivao tijekom požarne sezone na nacionalnoj televiziji. Na ulazima u šumu na cijelom području kojim gospodare Hrvatske šume d.o.o. postavljeni su plakati upozorenja o opasnostima od požara, tokom proljetne opasnosti od požara (spaljivanje bilja i drugog otpada). U suradnji sa Državnom upravom za zaštitu i spašavanje dogovoreno je tokom požarne sezone od 1. lipnja do 30. rujna, postavljanje promidžbenih jumbo plakata uz prometnice (155 plakata na 84 panoa), te promidžbenih materijala sadržajno vezanih uz zaštitu od požara na info pločama, svlačionicama i tornjevima za spasioce u turističkim mjestima diljem obale.

e. Sukladno točci 13. od Javnih ustanova nacionalnih parkova, parkova prirode i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Nacionalni park Sjeverni Velebit i Park prirode Učka izvijestili su o poduzetim mjerama koje se odnose na izradu Operativnog plana zaštite od požara za 2018. godinu, te provođenju mjera protupožarne zaštite u obliku svakodnevnih obilazaka u sklopu redovitog nadzora te obnavljanju ugovora o protupožarnoj suradnji s nadležnim dobrovoljnim vatrogasnim društvom.

f. Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. sukladno točci 14. kontinuirano je tijekom cijele godine prosljeđivala dojave pilota o uočenim požarima, u sklopu svojih redovitih zadaća, bez posebno evidentiranih troškova.

g. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture izvijestilo je temeljem točke 15. a) Programa aktivnosti, a u skladu s odredbom članka 63. Pomorskog zakonika („Narodne novine“, broj 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13 i 26/15) da su Lučka kapetanija Pula, Lučka kapetanija Rijeka, Lučka kapetanija Senj, Lučka kapetanija Šibenik, Lučka kapetanija Zadar, Lučka kapetanija Split, Lučka kapetanija Ploče i Lučka kapetanija Dubrovnik izradile Planove prevoženja u slučaju požara na moru ili pomorskom dobru na području nadležnosti, za 2018. godinu. Planovi prevoženja sadrže podatke o sredstvima veze za provođenje istih, kao i popis dostupnih brodova koji posjeduju opremu za gašenje požara, najprikladnijih

brodova i brodica za prijevoz opreme i gasilaca na određeno područje u slučaju požara, te plovila dostupnih za prijevoz teške mehanizacije. Objedinjeno izvješće o dostupnim plovilima, kao i sredstvima veze za provođenje Planova prevoženja u slučaju požara na moru ili pomorskom dobru na području Lučkih kapetanija, dostavljeno je Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje, Sektoru za vatrogastvo.

h. Nastavno na obvezu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva obrane, Državne uprave za zaštitu i spašavanje i Nacionalne središnjice za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, kako je utvrđeno temeljem točke 15. b) Programa aktivnosti za izradom Standardnog operativnog postupka u slučaju prisilnog slijetanja protupožarnog zrakoplova na morsku površinu, isti će biti izrađen početkom 2019. godine.

i. U pogledu obaveza iz točke 19., Služba inspekcije cesta obavila je planirane zadaće tijekom glavne turističke sezone kada su opasnosti od požara najveće. S naslova nepoštivanja odredbi iz predmetnog Programa nije bilo potreba za poduzimanjem prekršajnih mjera. Prema godišnjem Planu čišćenja cestovnog pojasa uz državne ceste, donesenim temeljem točke 17. a), sukladno Programu radova redovitog održavanja i zaštite državnih cesta na području Republike Hrvatske za 2018. godinu, utrošeno je 33.206.808,64 kn (bez PDV-a). Planirani iznos za aktivnosti čišćenja cestovnog pojasa za 2019. godinu iznosi 40.200.000,00 kn (bez PDV-a).

j. Sukladno točki 16., a prema izvješću poduzeća HŽ Infrastruktura, Uprava HŽ Infrastrukture d.o.o. donijela je Plan i program posebnih mjera zaštite od požara za 2018. godinu kojim se utvrđuju područja požarne ugroženosti i mjere zaštite od požara u pružnom pojasu. Izrađen je godišnji plan čišćenja pružnog pojasa s dinamikom izvršenja, formiran je protupožarni vlak u Kaštel Starom, postavljeni su osmatrači na osmatračkim mjestima, ograničena je brzina teretnih i putničkih vlakova na najugroženijim dionicama pruge kao i 15-minutno zaustavljanje teretnih vlakova radi hlađenja aktivnih dijelova kočnice i osovinskog sklopa te je zabranjeno prometovanje vučnih vozila bez ugrađene iskrolomke. Mehaničko čišćenje i uklanjanje zapaljivih tvari iz pružnog pojasa obavljano je u kontinuitetu tijekom protupožarne sezone, a pružni pojas je tretiran kemijskim sredstvima-herbicidima ručno i strojno na više dionica željezničkih pruga.

Obavljeni su nadzori pružnog pojasa od strane radnika HŽ Infrastrukture i inspektora zaštite od požara Ministarstva unutarnjih poslova.

Prijevozničke tvrtke HŽ Putnički prijevoz, HŽ Cargo, Rail Cargo Carrier Croatia d.o.o. i ostale privatne prijevozničke tvrtke provodile su pojačan nadzor i kontrolu rada radnika na

područjima pruga visoke požarne ugroženosti, vršen je pregled kočionog sustava koji mogu biti uzrok požara, debljina kočnih umetaka sa 10 mm, povećana je na 15 mm za vrijeme trajanja protupožarne sezone, kontrolirana je ispravnost, funkcionalnost i pouzdanost pričvršćenosti zaštitnih limova protiv iskrenja, provodila su se zaustavljanja na 15 minuta teretnih vlakova, dizelske lokomotive, električne lokomotive, kao i vozila namijenjena željezničkim potrebama opremljena su vatrogasnim aparatima za početno gašenje požara.

k. U odnosu na protekle godine, izvješćivanje a time djelom i provođenje inspekcijskog nadzora od strane inspekcijskih službi Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Agencije za sigurnost željezničkog prometa i Državne uprave za zaštitu i spašavanje – Samostalne službe za inspekcijske poslove, prošireno je s ljetnog i na proljetni dio godine (ožujak, travanj i svibanj).

l. Elektroenergetski inspektori Ministarstva zaštite okoliša i energetike obavili su nadzor nad provedbom mjera zaštite od požara na trasama vodova i pripadajućim elektroenergetskim građevinama na priobalnom i otočnom području u razdoblju od 9. travnja - 13. travnja 2018., 23. travnja - 27. travnja 2018. te kontrolni nadzor u razdoblju od 4. lipnja - 8. lipnja 2018. i 11. lipnja - 15. lipnja 2018. U nadzoru je sudjelovalo 6 elektroenergetskih inspektora i sastavljeno je ukupno 76 zapisnika o obavljenim nadzorima. Nadzirane pravne osobe su Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. (Prijenosno područje Rijeka i Prijenosno područje Split) i Hrvatska elektroprivreda - Operator distribucijskog sustava d.o.o. (Elektroistra Pula, Elektroprimorje Rijeka, Elektrolika Gospić, Elektra Zadar, Elektra Šibenik, Elektrodalmacija Split i Elektrojug Dubrovnik). Nadzirane pravne osobe donijele su Planove čišćenja s dinamikom čišćenja u dijelu koji se odnosi na propisane sigurnosne visine, udaljenosti i razmake dijelova pod naponom. Planirane radnje od strane HEP ODS d.o.o. i od strane HOPS d.o.o., u dijelu vršenja čišćenja prosjeka i sječe raslinja su obavljene. Obavljen je i inspekcijski nadzor provedbe mjera protupožarne zaštite u vjetroelektranama Pometeno brdo, Jelinak, Ogorje, Katuni, Ponikeve, Zadar 2, Zadar 3 i Zelengrad. Zapisnicima su naložene mjere i rokovi te su svi uočeni nedostaci otklonjeni.

U izvješću se navodi i da su od strane Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.o.o. i Hrvatske elektroprivrede d.d. imenovani Koordinacijski timovi za praćenje provedbe posebnih mjera zaštite od požara od interesa za Republiku Hrvatsku i koji su propisali potrebne mjere zaštite od požara na elektroenergetskim objektima na cijelom teritoriju Republike Hrvatske u 2018. godini. Na temelju obveza iz točke 18. b), Programa aktivnosti

Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje dostavljeni su planovi čišćenja elektroenergetskih objekata i trasa elektroenergetskih vodova (te posredno proslijeđeni nadležnima). Nakon obavljenog nadzora od strane elektroenergetskih inspektora Ministarstva zaštite okoliša i energetike i inspektora zaštite od požara Ministarstva unutarnjih poslova i utvrđenog da u pojedinim slučajevima nisu provedene sve mjere zaštite od požara, na ponovljenom nadzoru u lipnju 2018. godine utvrđeno je da su dovršene sve radnje navedene u prethodno izdanim Rješenjima.

m. Sukladno točki 19. nadležne inspekcijske službe provodile su pojačani inspekcijski nadzor provedbe zadataka Programa aktivnosti u svojoj nadležnosti u slučaju povećanog rizika od nastanka požara, a po uočenom povećanom broju požara na određenom području. Inspektori Državne uprave za zaštitu i spašavanje Odjela inspekcije za zaštitu i spašavanje od mjeseca ožujka do mjeseca rujna realizirali su 764 redovna inspekcijska nadzora i 2 izvanredna inspekcijska nadzora te po provedenim nadzorima donijeli su 185 rješenja s 428 naloženih mjera te su nadležnim sudovima podnijeli 2 optužna prijedloga. Inspektori Odjela inspekcije za vatrogastvo u istom izvještajnom razdoblju realizirali su 781 redovni inspekcijski nadzor i 112 izvanrednih inspekcijskih nadzora, po provedenim nadzorima donijeli su 131 rješenje s 282 naložene mjere te su nadležnim sudovima podnijeli 14 optužnih prijedloga.

n. Sukladno točki 7. Programa aktivnosti inspektori zaštite okoliša Ministarstva zaštite okoliša i energetike su u suradnji s inspekcijom Ministarstva unutarnjih poslova te predstavnicima općina i gradova, tijekom 2018. godine obavili inspekcijske nadzore na 236 odlagališta otpada u Republici Hrvatskoj od čega 120 aktivnih, 81 zatvorenih, 29 „divljih odlagališta“ i 6 odlagališta građevnog otpada. Prema podacima inspekcije zaštite okoliša, tijekom 2018. godine evidentirano je 11 požara ili dimljenja na odlagalištima što je manji broj požara na odlagalištima neopasnog otpada obzirom da godina nije bila ekstremno sušna kao 2017. pri čemu se uglavnom radi o aktivnim odlagalištima dok je samo u jednom slučaju zabilježen požar na zatvorenom odlagalištu.

Tijekom 2018. godine Inspekcija zaštite prirode Ministarstva zaštite okoliša i energetike obavila je inspekcijske nadzore 8 javnih ustanova koje upravljaju nacionalnim parkovima te u 11 javnih ustanova koje upravljaju parkovima prirode. O obavljenim nadzorima inspektori su dostavili izvješća na osnovu kojih je razvidno da su sve javne ustanove poduzele mjere odnosno izvršile zadatke iz Programa aktivnosti u kojima su navedeni kao izvršitelji zadataka (točke 8., 13. i 29. Programa aktivnosti).

U 2018. godini u provedbu Programa aktivnosti ispred Ministarstva poljoprivrede uključeni su bili svi poljoprivredni inspektori (Područne jedinice Zagreb, Varaždin, Osijek, Rijeka i Split) u području poljoprivrede koji sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, broj 20/18) imaju ovlasti provoditi inspekcijski nadzor nad provedbom mjera osiguranja zaštite od požara. Rečene nadzore inspektori Sektora inspekcija u poljoprivredi provodili su tijekom vegetacijske sezone odnosno u periodu od mjeseca ožujka do rujna 2018. godine. Uvidom u evidenciju rada poljoprivrednih inspektora u području poljoprivrede, Sektora inspekcija u poljoprivredi za navedeni period (1. ožujka - 30. rujna 2018. godine) na području cijele Republike Hrvatske, izvršena su ukupno 942 inspekcijska nadzora kojom prilikom je u 296 slučajeva došlo do izricanja mjera/rješenja u smislu obveze da se poljoprivredno zemljište održava pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju. Također su protiv 20 nadziranih subjekta (pravne i fizičke osobe) podnijeli optužne prijedloge.

U 2018. godini u provedbu Programa aktivnosti uključeni su bili svi šumarski inspektori koji sukladno Zakonu o šumama („Narodne novine“, broj 68/18, 115/18) imaju ovlasti provoditi inspekcijski nadzor nad provedbom mjera zaštite od požara. U 2018. godini šumarski inspektori, sukladno planu provedbe za 2018. godinu, na području cijele Republike Hrvatske, izvršili su sveukupno 229 inspekcijskih nadzora prilikom kojih su donijeta 2 rješenja o otklanjanju nepravilnosti.

Sukladno točki 10. Programa aktivnosti, Hrvatska poljoprivredno - šumarska savjetodavna služba pribavila je mišljenja od županijskih vatrogasnih zapovjednika za sve Programe gospodarenja za šume šumoposjednika koji su bili u tijeku izrade. Sva izdana mišljenja su pozitivna. Prema redovnim poslovima i ovlastima, Hrvatska poljoprivredno šumarska savjetodavna služba tijekom 2018. godine izvršila je izmjeru opožarenih površina privatnih šuma i procjenu/obračun šumskih šteta na 18 lokacija, od toga: 7 na području Splitsko – dalmatinske županije, 6 na području Zadarske županije, jedna na području Šibensko - kninske županije, dvije na području Dubrovačko – neretvanske županije i dvije na području Istarske županije. Ukupan iznos šumskih šteta na tim lokacijama iznosi 4.400.705,33 kn, a izgorjela površina je 487,70 ha, od čega 220,68 ha šumske i 267,02 ha poljoprivredne površine.

Služba državne vodopravne inspekcije je na temelju poslova koji proizlaze iz točke 19. a) i 19. d). Programa aktivnosti organizirala sveobuhvatnu provedbu inspekcijskih nadzora nad isporučiteljima vodnih usluga na cijelom području Republike Hrvatske, a posebno na

njenom jadranskom dijelu (priobalno i otočno područje Istre, Primorja i Dalmacije). Cilj aktivnosti je ispravnost sustava za dobavu vode i prostora za zahvat i crpljenje vode za potrebe zaštite od požara. Kontrola se provodila u svibnju, lipnju, srpnju, kolovozu i rujnu.

U svibnju je provedena kontrola kod 121 isporučitelja vodne usluge vodoopskrbe od čega na području Odjela za sjeverni Jadran 20, Odjela za južni Jadran 36, Odjela za Savu 44 i Odjela za Dunav, Dravu i Muru 21.

U lipnju je provedena kontrola kod 121 isporučitelja: na području Odjela za sjeverni Jadran 22, Odjela za južni Jadran 36, Odjela za Savu kod 34 i Odjela za Dunav, Dravu i Muru 21.

U srpnju je kontrolom obuhvaćeno 98 isporučitelja: na području Odjela za sjeverni Jadran 22, Odjela za južni Jadran 36, Odjela za Savu 20 i Odjela za Dunav, Dravu i Muru 20.

U kolovozu je nadzor proveden kod 110 isporučitelja: na području Odjela za sjeverni Jadran 22, Odjela za južni Jadran 36, Odjela za Savu 32 i Odjela za Dunav, Dravu i Muru 20.

U rujnu je kontrolom obuhvaćen 121 isporučitelj: na području Odjela za sjeverni Jadran 22, Odjela za južni Jadran 36, Odjela za Savu 23 i Odjela za Dunav, Dravu i Muru 20.

Prilikom izvršenih kontrola nisu utvrđene povrede Zakona o vodama („Narodne novine“, broj 153/09, 63/11, 130/11, 56/13, 14/14, 46/18), te nije bilo postupanja. Rezultati provedenih kontrola državne vodopravne inspekcije u 2018. godini pokazuju da su isporučitelji vodne usluge vodoopskrbe osigurali traženu ispravnost sustava za dobavu vode i prostora za zahvat i crpljenje vode za potrebe zaštite od požara.

o. Hrvatski centar za razminiranje je temeljem točke 21. u suradnji s minski zagađenim županijama, državnom upravom, javnim poduzećima i drugim pravnim osobama u Republici Hrvatskoj koje su uključene u protuminsko djelovanje izradio Plan protuminskog djelovanja za 2018. godinu (koji je donijela Vlada Republike Hrvatske na 86. sjednici održanoj 22. ožujka 2018. godine). Županijski prijedlozi za razminiranjem sadrže i prioritetna područja za razminiranje utvrđena s vatrogasnim zajednicama tijekom izrade prijedloga Plana, a sukladno raspoloživim financijskim sredstvima. Svi zahtjevi pravnih osoba za razminiranjem objekata ili područja za provedbu protupožarne zaštite, sukladno raspoloživim financijskim sredstvima, sadržani su u Planu protuminskog djelovanja za 2018. godinu.

U razdoblju 1. siječnja – 31. prosinca 2018. godine sukladno Planu protuminskog djelovanja za 2018. godinu izvršeno je razminiranje (izdana potvrda o očišćenosti područja

i/ili građevine) ili su poslovi u tijeku, na područjima bitnim za provedbu i značaj protupožarne zaštite u županijama: splitsko – dalmatinskoj, šibensko-kninskoj, zadarskoj i osječko-baranjskoj.

Vezano uz razminiranje područja neposredno izvan lokacija Ministarstva obrane, vojno-skladišnih kompleksa završeni su planovi razminiranja „Područje vojarne Korešnica sektor B“ i „Područje vojarne Korešnica sektor C“, te su navedena područja isključena iz minski sumnjivog prostora (izdana potvrda).

Sukladno točki 21. c), a u svezi razminiranja minski sumnjivih površina, neposredno uz lokacije vojno skladišnih kompleksa u svrhu lakšeg pristupa, gašenja požara i izgradnje protupožarnih prosjeka te utvrđivanja prioriteta, lokacije nisu uvrštene u Plan protuminskog djelovanja za 2018. godinu jer Ministarstvo obrane nije iskazalo potrebu za razminiranjem ovakvih površina.

Završno je istaknuto i da je u Republici Hrvatskoj 1. siječnja 2019. godine preostalo 355,5 km2 minski sumnjivog prostora sa oko 31.000 različitih protupješačkih i protuoklopnih mina, te znatnom količinom neeksplodiranih ubojnih sredstava. Svi ti prostori su potencijalna mjesta požara ili priječe gašenje požara.

p. Sukladno točki 22. Programa aktivnosti, Hrvatski zavod za hitnu medicinu kroz mrežu Hitne medicine osigurao je dostupnost hitne medicinske službe za slučajeve potreba hitnih medicinskih intervencija te je osigurao mogućnost žurne uspostave veza između nadležnih vatrogasnih zapovjedništava i medicinsko prijavno-dojavne jedinice županijskih zavoda za hitnu medicinu.

q. Ministarstvo zdravstva prema točci 22. a) provodilo je aktivnosti koje su povezane s odgovorom na incidente povezane s trovanjem i olakšava dostupnost antidota u okviru žurnih zdravstvenih službi te je snosilo troškove dežurstava timova hitne medicinske službe izvan redovite djelatnosti na mjestima velikog požara.

r. U skladu s točkom 23. od ove godine uvedeno je stalno dežurstvo Interventnog tima za spašavanje sastavljenog od pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja i Državne vatrogasne intervencijske postrojbe uz pomoć helikoptera i posade Oružanih snaga Republike Hrvatske kao nova sposobnost koja značajno doprinosi sigurnosti gasitelja koji se zbog nastalog požara mogu naći u potencijalnoj pogibelji.

s. Sukladno točki 24. Programa aktivnosti nastavljena je tijesna suradnja s Državnim hidrometeorološkim zavodom koji je aktivno provodio operativne i razvojne poslove

izračuna indeksa opasnosti za nastanak i širenje požara na otvorenom prostoru i vremenske prognoze. Državni hidrometeorološki zavod je osigurao i dostupnost ostalih prognostičkih produkata za potrebe cijelog sustava zaštite i spašavanja. Svi prognostički produkti bili su dostupni i preko web aplikacija. U razvojnom dijelu, Državni hidrometeorološki zavod nastavio je rad na prilagodbi i poboljšanju postojećih te razvoju i primjeni novih metoda izračunavanja indeksa opasnosti od nastanka požara na otvorenom prostoru. Svakodnevno se je od 1. travnja do 31. listopada 2018. godine računao stvarni indeks opasnosti od nastanka požara na otvorenom prostoru i dostavljao Državnom centru zaštite i spašavanja (DC ZiS) Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Ministarstvu obrane – Zapovjednom operativnom središtu Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske i protupožarnim namjenski organiziranim snagama Oružanih snaga Republike Hrvatske. Stvarni indeks se tijekom požarne sezone računao za tekući dan u 14 sati po kanadskoj metodi na osnovi meteoroloških podataka za 24 postaje na Jadranu i u priobalju. Svakodnevno se još računao indeks potencijalne opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi i za dodatnih 16 postaja u kontinentalnoj Hrvatskoj, prognostički indeks opasnosti od nastanka požara na otvorenom prostoru za sljedeći dan određivao se jednom dnevno - nakon 14 sati za 24 mjesta na Jadranu i u priobalju te se redovito dostavljao DC ZiS Državne uprave za zaštitu i spašavanje i Ministarstvu obrane – Zapovjednom operativnom središtu Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske i protupožarnim namjenski organiziranim snagama Oružanih snaga Republike Hrvatske. Nadalje, svakodnevno se automatski računao prognostički indeks za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi za svaka tri sata za 72 sata unaprijed, a računao se direktno iz prognostičkih podataka numeričkog prognostičkog modela Aladin/Alaro. Prognostički indeks se računao za 24 meteorološke postaje te redovito dostavljao DC ZiS Državne uprave za zaštitu i spašavanje i Ministarstvu obrane – Zapovjednom operativnom središtu Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske i protupožarnim namjenski organiziranim snagama Oružanih snaga Republike Hrvatske od 1. svibnja do 31. listopada. Polutjedne i tjedne prognoze vremena, s posebnim naglaskom na mogućnost pojave električnog pražnjenja (munja), za područje Jadrana i priobalja, izrađivane su i dostavljane DC ZiS Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Ministarstvu obrane – Zapovjednom operativnom središtu Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske i protupožarnim namjenski organiziranim snagama Oružanih snaga Republike Hrvatske, te Hrvatskim šumama d.o.o., svaki ponedjeljak i četvrtak, od 1. travnja, pri čemu su polutjedne prognoze dostavljane do 31. listopada, a tjedne do 30. studenoga. Polutjedne prognoze izrađivane su za sjeverni, srednji i južni

Jadran, s posebnim naglaskom na očekivanu najvišu temperaturu zraka, količinu kiše, smjer i brzinu vjetra, te pojavu grmljavine, a tjedne prognoze izrađivane su posebno za sjeverni Jadran i Dalmaciju. Mjesečne prognoze, za četiri tjedna unaprijed, izrađivale su se za sjeverni, srednji i južni Jadran, te unutrašnjost Dalmacije i gorsku Hrvatsku, i dostavljale DC ZiS Državne uprave za zaštitu i spašavanje, dva puta mjesečno, u petak najbliži početku i sredini mjeseca. Sezonske prognoze, za tri mjeseca unaprijed, izrađivane su za cijelu Hrvatsku i dostavljane DC ZiS Državne uprave za zaštitu i spašavanje, nakon 20-tog u mjesecu u travnju, svibnju, lipnju, srpnju i kolovozu. Posebno su rađene sezonske prognoze za Jadran i priobalje s komentarom mogućeg ponašanja srednjih mjesečnih klasa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi za svaki mjesec posebno. Izvještaj je sadržavao i analizu atmosferske cirkulacije nad Hrvatskom i Europom, a dostavljao se od svibnja do rujna uglavnom početkom mjeseca. Analiza vremenskih prilika i klasa opasnosti za nastanak i širenje požara otvorenog prostora dobivenih iz kanadskog indeksa redovito se izrađivala i dostavljala na zaštićenu internetsku stranicu Državne uprave za zaštitu i spašavanje, do dvadesetog u mjesecu za prethodni mjesec, od svibnja do listopada. Zaštićena internetska stranica namijenjena Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje - Sektoru za vatrogastvo, redovito se popunjavala i provjeravala valjanost njezina sadržaja, koju čine: aktualni podaci (temperatura zraka, oborina, brzina i smjer vjetra, radiosondažni podaci i stvarni indeks opasnosti od nastanka požara na otvorenom prostoru), prognostički podaci (upozorenja, prognoze za tekući i sutrašnji dan za cijelu Republike Hrvatske i područne, prognoze za pomorce, polutjedne, tjedne i mjesečne prognoze, prognozirani indeks opasnosti od nastanka požara na otvorenom prostoru, te prognostičke karte vjetra, oborine i prizemnog tlaka zraka modela ALADIN/RH i meteogrami za 3 dana unaprijed modela ALADIN/RH i za 10 dana unaprijed modela ECMWF) te analize opasnosti od šumskog požara po mjesecima i godinama (usporedbom prognoziranog i stvarnog indeksa opasnosti od nastanka požara na otvorenom prostoru). Na stranici se nalaze mjesečne i sezonske prognoze vremena. Od 30. lipnja do 15. rujna 2018. prognostičari Službe za vremenske analize i prognoze Državnog hidrometeorološkog zavoda na poziv Sektora za vatrogastvo - Državne uprave za zaštitu i spašavanje sudjelovali su svakog četvrtka na video-konferenciji ERCC (Emergency Response Coordinate Centre) iz Brusselsa koji radi unutar Europske komisije koordinirajući suradnju između organizacija za zaštitu i spašavanje iz zemalja članica Europske unije. Povremeno, tijekom cijele protupožarne sezone, a po zahtjevu Sektora za vatrogastvo, prognostičari Državnog hidrometeorološkog zavoda izrađivali su i posebna

vremenska upozorenja na vrijeme potencijalno opasno za ekstremno ponašanje požara otvorenog prostora na Jadranu i u priobalju te iznimno u unutrašnjosti. Izrađena je i klimatska analiza sezone zaštite od požara raslinja 2018. s naglaskom na usporedbi s prethodnim protupožarnim sezonama u Hrvatskoj, te studija „Procjena opasnosti od požara raslinja u Hrvatskoj za 2018. godinu“ – prostorna razdioba mjesečne (MSR) i sezonske žestine (SSR) na području Hrvatske te usporedbe s višegodišnjim prosjecima kao i analiza uzastopnih vrućih dana i sušnih dana i njihovih razdoblja ovisno o vrsti gorivnog materijala za vrijeme sezone požara 2018.

t. U skladu s točkom 10. Programa aktivnosti, Odašiljači i veze d.o.o. i Hrvatske šume d.d. su Ugovorom od 22. ožujka 2018. godine uredili međusobna prava i obveze u vezi izgradnje integriranog protupožarnog komunikacijskog sustava u svrhu protupožarne zaštite šuma i šumskog zemljišta na području kojim upravlja Hrvatske šume d.o.o. – Uprava šuma podružnica Split, a koje obuhvaća 4 županije: Zadarsku, Šibensko - kninsku, Splitsko - dalmatinsku i Dubrovačko - neretvansku županiju. U sklopu projekta do sada su instalirane kamere na ukupno 43 lokacije koje su potpunosti operativne i uspostavljena je puna dostupnost nadzora i upravljanja za sve 43 lokacije. Za potrebe kontinuiranog praćenja ustrojena su i tehnički opremljena 4 županijska nadzorna operativna centra (NOC). Vezano uz mjeru uspostave Situacijskog operativnog središta u Divuljama za potrebe Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske, Odašiljači i veze d.o.o. i Državna uprava za zaštitu i spašavanje su potpisali ugovor i odradili tehničku realizaciju dostave stacionarnih slika sa integriranog protupožarnog komunikacijskog sustava za potrebe Zemljopisnog obavijesnog sustava (ZeOS) putem dedicirane svjetlovodne veze.

u. Nadalje, sukladno točci 26. Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Hrvatska vatrogasna zajednica, Hrvatske šume d.o.o. i Hrvatske autoceste d.o.o. provodili su usklađene informativno - promidžbene aktivnosti u cilju podizanja razine protupožarne kulture i upoznavanja stanovništva s opasnostima od nastanka požara i posljedicama koje požari izazivaju, a 12. lipnja 2018. godine održana je i zajednička konferencija za medije povodom početka požarne sezone.

v. U 2018. godini temeljem točke 27. od strane Hrvatske vatrogasne zajednice i Državne uprave za zaštitu i spašavanje pokrenuto je uvođenje jedinstvenog sustava za prihvat, praćenje i vođenje podataka putem implementacije informatičkog programa za upravljanje i vođenje vatrogasnih intervencija (UVI), a njegovo se korištenje kontinuirano pratilo u novoopremljenom Situacijskom operativnom središtu u Divuljama.

w. Hrvatska gorska služba spašavanja i Hrvatski crveni križ su prema točci 31. dali značajniji doprinos vlastitim operativnim i logističkim sudjelovanjem u organizaciji, provođenju i analizi međuresorne vježbe „Sigurnost 2018.“ a Gradsko društvo Crvenog križa Korčula je za vrijeme požara u dubrovačko-neretvanskoj županija od 25. rujna – 30. rujna 2018. aktivno sudjelovalo u aktivnostima vezanih uz izmješteno stanovništvo i logističku potporu operativnim snagama sustava civilne zaštite.

Planske i operativne aktivnosti utvrđene Državnim planom u angažiranju vatrogasnih i ostalih operativnih snaga koje sudjeluju u gašenju požara

Potrebno je uvodno istaknuti da je u odnosu na 2017. godinu, a zahvaljujući nagradi od strane Vlade Republike Hrvatske u iznosu od 7,6 milijuna kuna za rad i požrtvovnost vatrogasaca i koja su utrošena za nabavku nove vatrogasne opreme, vatrogasni sustav u požarnu sezonu 2018. godine ušao nešto bolje opremljen nego prijašnjih godina.

Priprema sustava vatrogastva za požarnu sezonu 2018. godine provodila se temeljem sadašnjeg važećeg (suvremenim zahtjevima i izazovima neprilagođenog) Zakona o vatrogastvu („Narodne novine“, broj 106/99, 117/01, 36/02, 96/03, 139/04, 174/04, 38/09, 80/10) i drugih propisa, zatim putem realizacije zadaća iz Programa aktivnosti te tzv. naučenih lekcija iz provedene analize požarne sezone 2017. godine.

U daljnjem tekstu naglašavaju se neke od aktivnosti značajnijih izvršitelja u provođenju planskih i operativnih aktivnosti utvrđenih Državnim planom u angažiranju vatrogasnih i ostalih operativnih snaga koje sudjeluju u gašenju požara kao što su Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Hrvatska vatrogasna zajednica i Ministarstvo obrane.

1. **Državna uprava za zaštitu i spašavanje** realizirala je sljedeće aktivnosti**:**

a. Državna uprava za zaštitu i spašavanje sukladno obvezi propisanim točkom 3. Programa aktivnosti, organizirala je 19. veljače i 12. lipnja 2018. godine radne sastanke sa svim izvršiteljima i sudionicima u izvršavanju zadaća. Na sastancima su svi izvršitelji podnijeli izvješća o tijeku provedbe zadaća iz njihove nadležnosti i istaknuli spremnost za izvršenje propisanih zadaća u zadanim rokovima te izvijestili o svim poduzetim aktivnostima tijekom pripreme za požarnu sezonu. Osim ovih zajedničkih sastanaka, Državna uprava za zaštitu i spašavanje - područni uredi zaštite i spašavanja održali su tijekom prvog dijela godine niz pojedinačnih sastanaka sa svakim od izvršitelja točaka iz njihove nadležnosti te poticali i pratili jedinice lokalne samouprave u organizaciji sjednica Stožera civilne zaštite

i vatrogasnih zapovjedništava u cilju učinkovite provedbe preventivnih i operativnih mjera zaštite od požara. Ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje održao je sastanke sa svim županima priobalja, načelnicima Stožera civilne zaštite i županijskim vatrogasnim zapovjednicima. Sastanci su održani na temu spremnosti županija za protupožarnu i turističku sezonu te obvezama jedinica lokalne i područne samouprave, županijskih stožera civilne zaštite i Državne uprave za zaštitu i spašavanje, proizašlih iz Programa aktivnosti.

b. Kao i svake godine, prije početka značajnijih operativnih aktivnosti Državna uprava za zaštitu i spašavanje - Sektor za vatrogastvo održao je više sastanaka u cilju pripreme snaga i učinkovitijeg djelovanja sustava vatrogastva (Ministarstvom obrane Republike Hrvatske, Ministarstvom unutarnjih poslova, predstavnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Održani su 24. svibnja i zajednički radni sastanci predstavnika Državne uprave za zaštitu i spašavanje - Sektora za vatrogastvo i inspektorata Ministarstva unutarnjih poslova, predstavnika HŽ Infrastrukture d.o.o., HŽ Putnički prijevoz d.o.o., HŽ Cargo d.o.o., ostalih privatnih prijevoznika te predstavnika Ministarstva mora, prometa i infrastrukture.

Kao rezultat vidljiviji je, u odnosu na protekle godine, odgovorniji rad svih subjekata kroz veći broj izrađenih različitih planskih i provedbenih dokumenata od strane svih obveznika donošenja, ali naglašeno i veći angažman jedinica lokalne (gradovi i općine) i područne (županije) samouprave koji su zasigurno pridonijeli boljem provođenju osnovnih preventivnih mjera, a time i smanjenom broju nastalih požara no kako se u izvješću Ministarstva unutarnjih poslova navodi, potreban je ipak još veći angažman općina i gradova na reguliranju i provođenju preventivnih mjera zaštite od požara.

c. Prije početka požarne sezone i tijekom glavnog napora požarne sezone (lipanj-rujan) glavni vatrogasni zapovjednik održao je niz koordinacijskih sastanaka sa Hrvatskom vatrogasnom zajednicom, županijskim vatrogasnim zapovjednicima i zapovjednicima javnih vatrogasnih postrojbi u svezi pripreme i provedbe zadaća Programa aktivnosti. Izvršena je organizacija smještaja i prehrane za redovite dislokacije.

d. Suradnja sa svim subjektima Programa aktivnosti bila je kontinuirana tijekom turističke sezone, a sredinom ljeta temeljem točke 4. izrađeno je Privremeno izvješće o realizaciji zadaća Programa aktivnosti i koje je Vlada Republike Hrvatske usvojila na svojoj 110. sjednici održanoj 2. kolovoza 2018. godine.

e. Završni sastanak s subjektima Programa aktivnosti održan je 25. rujna 2018. godine u cilju što kvalitetnije analize svih segmenata u protupožarnim aktivnostima kao i predlaganja unapređenja i poboljšanja Programa aktivnosti u 2019. godini.

f. Okrugli stol na temu analize požarne sezone održan je 21. i 22. studenog (uz prethodno održane odvojene sastanke i analize svih inspekcijskih službi i županijskih vatrogasnih zapovjednika) sa prisutnih pedesetak predstavnika tridesetak subjekata (što izvršitelja što sudionika) Programa aktivnosti.

g. Sukladno točki 9. Programa aktivnosti, prema prijedlogu županijskih vatrogasnih zapovjednika, zapisnički su utvrđeni i otklonjeni nedostaci na vozilima (predviđenih za dislokacije na ugrožena područja), opremi i tehnici prije početka požarne sezone. Po završetku požarne sezone Državna uprava za zaštitu i spašavanje izvršila je vatrogasnim postrojbama refundacije financijskih sredstava za popravke oštećenih vatrogasnih vozila i opreme. Državna uprava za zaštitu i spašavanje osiguravala je financijska sredstva za interventne popravke vatrogasnih vozila i opreme tijekom provedbe dislokacije vatrogasnih snaga te izvršilo nabavu vatrogasne opreme za gašenje i spašavanje i osobne zaštitne opreme. Za nabavu vatrogasne tehnike, održavanje i popravke oštećene opreme iz Državnog proračuna izdvojeno je 2.827.181,34 kuna.

h. Nadalje, temeljem točke 9. Programa aktivnosti izvršeno je raspoređivanje autocisterni iz robnih zaliha na lokacije posebno ugroženih područja na priobalju.

i. Temeljem točke 30. a) proveden je dodatni Program osposobljavanja za gašenje šumskih požara. Program je obuhvatio trenažu i osposobljavanje u radu s helikopterom i tjelesnu provjeru. Državna uprava za zaštitu i spašavanje je krajem 2017. i početkom 2018. godine provela provjeru tjelesnih sposobnosti, visinsku provjeru i smotru pripadnika dopunskih snaga državnih vatrogasnih intervencijskih postrojbi (DVIP) iz sastava javnih vatrogasnih postrojbi (JVP) kontinentalnog i priobalnog djela Republike Hrvatske. Provjeri i smotri pristupilo je 285 pripadnika dopunskih snaga DVIP-a iz 32 JVP-a, kontinentalnog djela Republike Hrvatske. Provjeri i smotri pristupilo je 195 pripadnika dopunskih snaga DVIP-a iz 32 JVP-a, priobalnog djela Republike Hrvatske kao i 59 pripadnika iz sva četiri DVIP-a – Državne uprave za zaštitu i spašavanje. Tijekom mjeseca listopada 2017. godine osposobljeno je po Programu desantiranje i gašenje šumskih požara 30 pripadnika dopunskih snaga DVIP-a iz sastava JVP-a kontinentalnog djela Republike Hrvatske. Tijekom mjeseca travnja i svibnja 2018. godine provedeno je uvježbavanje u radu s helikopterom 250 pripadnika dopunskih snaga DVIP-a iz sastava JVP-a kontinentalnog

djela Republike Hrvatske. Ukupno je sa kontinenta na raspolaganju u 2018. godini bilo 526 vatrogasca (dopunske snage intervencijskih vatrogasnih postrojbi, 285 aktivni i 241 u pričuvi). Na području priobalja prema Programu osposobljavanja za gašenje požara na otvorenom prostoru i prijevoz helikopterom osposobljeno je 66 novih vatrogasaca. Prema Programu osposobljavanja za desantiranje i gašenje šumskih požara osposobljeno je 48 novih pripadnika dopunskih snaga DVIP-a iz sastava JVP-a priobalnog djela Republike Hrvatske. Tijekom mjeseca listopada 2018. godine na kontinentu se prema Programu desantiranje i gašenje šumskih požara osposobio 21 pripadnik dopunskih snaga DVIP-a iz sastava JVP-a. Prema Programu osposobljavanja voditelja intervencija za navođenje zrakoplova osposobljeno je novih 59 pripadnika. Ukupno je i 188 vatrogasca s priobalja prošlo trenažu (30 novoosposobljenih).

Vezano uz daljnje obveze po točci 30. poradi kvalitetne koordinacije zajedničkog djelovanja na terenu, Učilište vatrogastva, zaštite i spašavanja je provelo osposobljavanje za 60 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske (zapovjednika satnija, vodova i desetina).

j. Temeljem obveze iz točke 31. Programa aktivnosti izrađen je elaborat međuresorne vježbe „SIGURNOST 2018“. Međuresorna vježba provedena je u tri dijela: 11. svibnja održana je strateška vježba u Simulacijskim središtu Zapovjedništva za obuku i doktrinu “Fran Krsto Frankopan“ Hrvatske kopnene vojske (CAX), od 15. do 17. svibnja održana je vježba na zemljištu s postrojbama (LIVEX) i u Operativnom vatrogasnom zapovjedništvu (OVZ) Divulje, a na području tri županije: Zadarske, Šibensko – kninske i Splitsko – dalmatinske U sklopu vježbe LIVEX dana 16. svibnja održana je u mjestu Pristeg združena pokazna vježba zemaljskih i zračnih snaga. Kumulativno je na svim vježbama sudjelovalo ukupno 938 sudionika.

U sklopu svečanog obilježavanja Dana Oružanih snaga Republike Hrvatske u Zagrebu na Jarunu 26. i 27. svibnja održan je taktičko - tehnički zbor s prikazom dijela kopnenih i zračnih protupožarnih snaga predviđenih za angažiranje putem Programa aktivnosti.

k. Sukladno točki 32. Programa aktivnosti Državni plan angažiranja vatrogasnih snaga i snaga koje sudjeluju u gašenju požara je ažuriran te je isti dostavljen svim subjektima koji ga provode. U Državnom planu je izrađena nova Odluka o sastavu i zadaćama Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske tijekom glavnog napora požarne opasnosti i ažuriran je cijeli niz dokumenata: Upute o načinu operativnog rada županijskih

vatrogasnih zapovjednika, županijskih Vatrogasnih operativnih centara i načinu rada združenih zračnih i zemaljskih snaga i dr.

l. Temeljem točke 32. i 36. Programa aktivnosti izrađen je Plan dislokacije vatrogasnih snaga i tehnike koja su se iz kontinentalnog dijela Republike Hrvatske dislocirala na područje cijelog priobalja. Redovite dislokacije su se obavljale na požarno posebno ugrožena područja na priobalju (ukupno 11 lokacija), pri čemu su se osigurali nužni uvjeti za prihvat gasitelja i vozila.

Slika 1: Lokacije priobalja na kojima su bile smještene dislokacije vatrogasnih snaga

Redovne dislokacije vatrogasnih snaga obavljane su od 21. lipnja u smjenama po 15 dana i trajale su do 22. rujna 2018. godine. Manji dio vatrogasnih snaga je zbog neuobičajeno visokog indeksa opasnosti od požara za to doba godine i najave vjetrovitog vremena, produžio redovitu dislokaciju odlukom glavnog vatrogasnog zapovjednika u dogovoru s županijskim vatrogasnim zapovjednicima do 15. listopada. Na priobalni dio Republike Hrvatske bilo je dislocirano, i u jednoj smjeni raspoređeno 51 pripadnik JVP, 23 pripadnika dobrovoljnih vatrogasnih društava (DVD) i 17 pripadnika Državne vatrogasne intervencijske postrojbe Državne uprave za zaštitu i spašavanje (ukupno je u 6 potpunih i jednoj djelomično potpunoj smjeni sudjelovalo 568 vatrogasaca s ukupno 40 vatrogasnih vozila).

Uz lokalne snage gasitelja javnih vatrogasnih postrojbi i dobrovoljnih vatrogasnih društava te Državne intervencijske postrojbe Državne uprave za zaštitu i spašavanje tijekom ljeta

(lipanj – rujan) na području priobalja sukladno točci 34. Programa aktivnosti dodatno je angažirano i do 1.113 sezonski zaposlenih vatrogasaca koji su bili raspoređeni u profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim postrojbama te 34 domicilnih profesionalnih vatrogasca raspoređenih u Državnoj vatrogasnoj intervencijskoj postrojbi i sezonskim interventnim vatrogasnim postrojbama na otocima Mljetu, Korčuli i Braču, a Sektor za vatrogastvo obavio je obradu dokumentacije sezonskih vatrogasaca i prijenos financijskih sredstava prema vatrogasnim zajednicama koje su obavile upošljavanje.

m. Temeljem točke 35. Programa aktivnosti, u suradnji s Državnim vatrogasnim intervencijskim postrojbama (DVIP) ažurirane su Procjene i Planovi zaštite od požara za područja gdje će biti ustrojene Sezonske interventne vatrogasne postrojbe: otoci Vis, Lastovo, Dugi Otok, Ugljan i Hvar u koje se dislociraju vatrogasci s kontinenta te otoci Mljet, Brač i Korčula koji su se popunjavali s domicilnim profesionalnim vatrogascima.

n. Tijekom požarne sezone glavni vatrogasni zapovjednik, odnosno njegov zamjenik je iz sjedišta u Zagrebu bio dislociran u Divulje, kako bi zajedno s ovlaštenim predstavnikom Zapovjednog operativnog središta Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovao u sklopu Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske. Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske obavljalo je koordinaciju zemaljskih i zrakoplovnih vatrogasnih snaga na cijelom priobalju. S obzirom na širinu zadaća, u Operativno vatrogasno zapovjedništvo su uz službenike Državne uprave za zaštitu i spašavanje bili uključeni časnici Ministarstva obrane i službenici Ministarstva unutarnjih poslova, koji su obavljali zadaće u okviru svojih ovlasti i nadležnosti. Od ove godine u radu Operativnog vatrogasnog zapovjedništva osim pripadnika Vatrogasnog operativnog središta (koji redovito svake godine sudjeluju u radu) Odlukom glavnog vatrogasnog zapovjednika Republike Hrvatske o sastavu i zadaćama Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske, tijekom glavnog napora požarne opasnosti i sudjelovala su i dva stalna službenika za poslove statistike i analitike te planske, analitičke i GIS potpore.

o. Nadalje, Vatrogasno operativno središte Državne uprave za zaštitu i spašavanje je putem Državnog centra zaštite i spašavanja svakodnevno o situaciji na požarištima izvješćivalo Centar u Bruxellesu - ERCC (EMERGENCY RESPONSE COORDINATION CENTRE), a jednom tjedno su djelatnici Sektora za vatrogastvo zajedno s predstavnicima Državnog hidrometeorološkog zavoda, održavali video konferencije glede prikaza tjednih događanja u Republici Hrvatskoj u svezi požara na otvorenom prostoru. Stručne službe Državne

uprave za zaštitu i spašavanje svakodnevno su izrađivale zemljovide prognoziranog i stvarnog razreda požarne opasnosti na temelju alfa numeričkih podataka Državnog hidrometeorološkog zavoda (georeferenciranje i regresijski kriging) na hrvatskom i engleskom jeziku, kao i internetsko informiranje građana o požarnoj sezoni.

p. Stručne službe Državne uprave za zaštitu i spašavanje svakodnevno su izrađivale zemljovide prognoziranog i stvarnog razreda požarne opasnosti na temelju alfa numeričkih podataka Državnog hidrometeorološkog zavoda (georeferenciranje i regresijski kriging) na hrvatskom i engleskom jeziku. U odnosu na prošlu godini, izrađena je nova aplikacija „Dnevnik 2.0“ koja je namijenjena operativnim korisnicima te aplikacija „Pregled upotrebe snaga“ koja je namijenjena zapovjednicima i donositeljima odluka u okviru Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske i prikazuje aktivne požare u stvarnom vremenu koju je moguće od sada koristiti na pametnim mobilnim telefonima i tabletima.

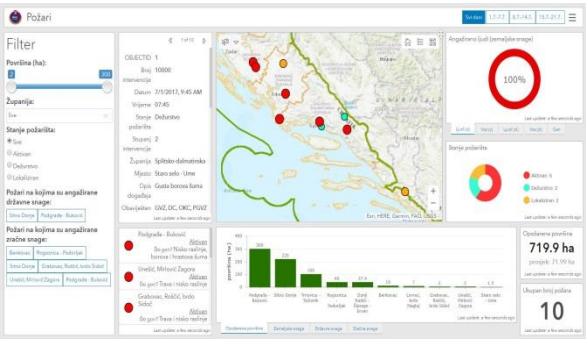

Slika 2. Aplikacija - Pregled upotrebe snaga

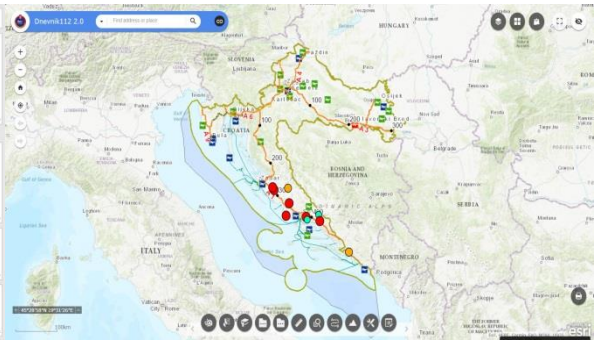

Slika 3. Aplikacija ZEOS - Dnevnik 112 verzija 2.0

q. Temeljem točke 32., a sukladno jednoj od petnaest novopropisanih kratkoročnih mjera za poboljšanje Programa aktivnosti, do početka lipnja 2018. godine tehnički je opremljeno Situacijsko operativno središte (razina države) u Divuljama koje je u funkciji rada novoustrojenog Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske (prikupljanje, objedinjavanje, obrada i distribucija svih informacija i podataka s terena) koje je u odnosu na ranije godine omogućilo stvaranje potpunije operativne slike na terenu i olakšalo donošenje odluka. Utvrđen je i sastav Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama. Zbog dodatnih potreba rada u Situacijskom operativnom središtu kadrovski (dodatnim brojem službenika) osnaženo je i Vatrogasno operativno središte (VOS).

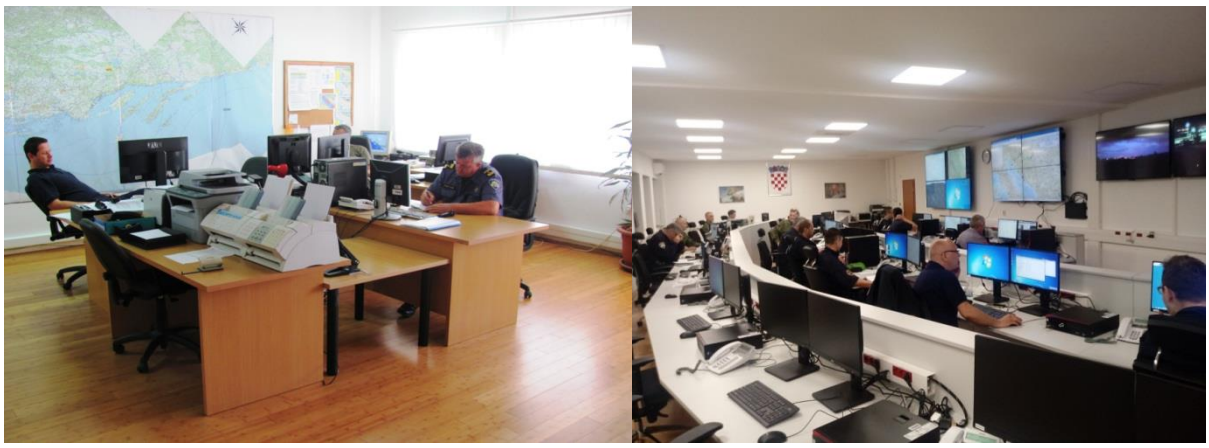

Slika 4. i 5. Usporedba sastava i opremljenosti Situacijskog operativnog središta 2017. i 2018. godine

r. Temeljem točke 37. Državna uprava za zaštitu i spašavanje – Učilište vatrogastva, zaštite i spašavanja zajedno s Hrvatskom vatrogasnom zajednicom i Ministarstvom obrane izradilo je i tri nova programa osposobljavanja:

- Program osposobljavanja pripadnika Državnih vatrogasnih intervencijskih postrojbi za spašavanje ugroženih osoba požara uz podršku helikoptera
- Program osposobljavanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske za gašenje požara na otvorenom prostoru
- Program osposobljavanja časnika i dočasnika Oružanih snaga Republike Hrvatske za gašenje šumskih požara i provedena su osposobljavanja.

Učilište vatrogastva, zaštite i spašavanja je provelo osposobljavanje za 69 zapovjednika i članova operativnih vatrogasnih zapovjedništava prema Programu osposobljavanja vatrogasnih zapovjednika za vođenje i zapovijedanje na vatrogasnim intervencijama. Nadalje, Učilište je tijekom 2018. godine u suradnji s područnim uredima provelo osposobljavanje za 2.054 člana stožera civilne zaštite jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave, 20 članova Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske, 76 čelnika jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave i 44 pripadnika sudionika i operativnih snaga civilne zaštite za međunarodne operacije civilne zaštite.

s. Sukladno sklopljenim međudržavnim Sporazumima o međusobnoj ispomoći kod velikih nesreća (točka 38. Programa aktivnosti), održavaju se kontakti s Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Slovenijom. S Bosnom i Hercegovinom, Slovenijom te Crnom Gorom usklađen je i potpisan standardni operativni postupak oko nesmetanog prijelaza državnih granica zemaljskih i zračnih snaga kod velikih požara na graničnom području.

t. Sukladno točci 38 Programa aktivnosti, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je kontinuirano sustavno pratilo provedbu standardnih operativnih postupaka u vezi

korištenja zračnih i zemaljskih snaga u intervencijama i provedbi protupožarnih vježbi, usvojenih temeljem potpisanih međudržavnih bilateralnih sporazuma iz područja zaštite i spašavanja sa susjednim zemljama te se suglasilo s prijedlogom Odluke o prelasku granice Oružanih snaga Republike Hrvatske radi pružanja humanitarne pomoći u inozemstvu. S navedenim u vezi, Služba za strance Ministarstva vanjskih i europskih poslova je kontinuirano, uz prethodno pribavljanje suglasnosti Ministarstva obrane i Agencije za civilno zrakoplovstvo, izdavala godišnja i dnevna diplomatska odobrenja za prelete/slijetanja državnih zrakoplova i helikoptera stranih zemalja i u svrhu protupožarnih aktivnosti, prijevoza osoba i materijala, kao i humanitarnih misija i misija traganja i spašavanja.

u. Vezano za točku 43., donesen je Program osposobljavanja za spašavanje uz podršku helikoptera. Prema tom Programu osposobljeno je i 8 spašavatelja pripadnika Državne intervencijske vatrogasne postrojbe.

v. Sukladno ostalim specijalističkim programima (spašavanje ugroženih osoba, desantiranje i gašenje požara, prijevoz helikopterom) osposobljeno je 139 pripadnika vatrogasnih postrojbi. Nadalje, Državna uprava za zaštitu i spašavanje i Ministarstvo obrane su sukladno Programu osposobljavanja za voditelje intervencija za navođenje zrakoplova proveli osposobljavanje za 67 vatrogasaca s posebnim ovlastima i odgovornostima.

2. Ministarstvo obrane realiziralo je slijedeće aktivnosti:

a. U skladu s obvezama iz točke 3. – pripadnici Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjelovali su na svim radnim sastancima, analizama i raščlambama sukladno Hodogramu aktivnosti u organizaciji Državne uprave za zaštitu i spašavanje.

b. Točka 11. b) – Oružane snage Republike Hrvatske provele su propisane aktivnosti vezane za izradu protupožarnih prosjeka i pojaseva oko vojnih lokacija u skladu s mogućnostima i temeljem procjene protupožarne ugroženosti.

c. Točka 12. a) – Za potrebe žurnog prebacivanja teške građevinske mehanizacije s kopna na otoke i obratno, na raspolaganju su bile protupožarne namjenski organizirane snage Hrvatske ratne mornarice s odgovarajućim sredstvima te osposobljenim i uvježbanim osobljem.

d. Točka 14. b) i c) – Oružane snage Republike Hrvatske izradile su i Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje dostavile popise posada i protupožarnih zrakoplova radi ubrzavanja procedura

prolaska aerodromskih kontrola i korištenja uzletno sletne staze. U koordinaciji s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje u tijeku su radnje i postupci za dovođenje u uporabno stanje aerodroma Otočac. Punjenje zrakoplova vodom za gašenje požara na aerodromu Sinj provođeno je iz hidrantske mreže i cisterni.

e. Točka 15. b) – Standardni operativni postupak (SOP) u slučaju prisilnog slijetanja protupožarnog zrakoplova na morsku površinu u završnoj je fazi izrade. Održana su dva radna sastanka predstavnika Ministarstva obrane Republike Hrvatske, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Državne uprave za zaštitu i spašavanje i Nacionalne središnjice za usklađivanje traganja i spašavanja na moru. Sukladno zaključcima sa sastanaka izrađen je nacrt Standardnog operativnog postupka čije se donošenje, nakon završnog usuglašavanja, očekuje početkom 2019. godine.

f. Točka 21. c) – Oružane snage Republike Hrvatske su provodile razminiranje vojnih lokacija prema Planu razminiranja vojnih lokacija za 2018. godinu. Koordinacija s Hrvatskim centrom za razminiranje provodila se u skladu sa Zakonom o protuminskom djelovanju i Sporazumom između Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Hrvatskog centra za razminiranje o razmjeni podataka i razminiranju vojnih nekretnina.

g. Točka 23. – Oružane snage Republike Hrvatske bile su u spremnosti za izvršavanje zadaća traganja i spašavanja.

h. Točka 28. – U svezi kontinuiranog uvođenja novih metoda, tehnika i tehnologija za gašenje požara i protupožarnu zaštitu, Ministarstvo obrane Republike Hrvatske je izvršilo nabavu pjenila gašenje požara koja su uspješno korištena iz zraka prilikom gašenja pojedinih požara, te pokrenuo postupak uvođenja u uporabu protupožarnog uređaja „Bamby Bucket“.

i. Točka 30. b) – Oružane snage Republike Hrvatske su pružile potporu u provedbi obuke pripadnika vatrogasnih postrojbi i Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) u skladu s Planom provedbe helikopterske obuke za pripadnike vatrogasnih postrojbi i Hrvatske gorske službe spašavanja u 2018. godini.

j. Točka 30. c) – Tijekom siječnja i veljače 2018. provedena je obuka 60 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u Učilištu vatrogastva, zaštite i spašavanja.

k. Točka 31. – Ministarstvo obrane Republike Hrvatske je u koordinaciji s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje sudjelovalo u planskom dijelu pripreme, organizacije i provedbe međuresorne vježbe „SIGURNOST 18“, koja je održana u dva dijela - simulacijskom (11. svibnja 2018.) i terenskom dijelu vježbe (15.-17. svibnja 2018.). Na vježbi je sudjelovalo

stožerno osoblje vojnog dijela Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske (OVZ RH) Divulje, 4 zrakoplova Canadair CL-415, 3 zrakoplova Air tractor AT-802, 2 transportna helikoptera MI-8 MTV1 zračnih protupožarnih snaga, 1 desantni brod minopolagač pomorskih protupožarnih snaga i dva voda kopnenih protupožarnih snaga.

l. Točka 32. b) – Oružane snage Republike Hrvatske odredile su i od 1. lipnja 2018. operativno izmjestile svoje predstavnike u Operativno vatrogasno zapovjedništvo Republike Hrvatske u Divuljama, o čemu su pravovremeno izvijestile Državnu upravu za zaštitu i spašavanje. Predstavnici Oružanih snaga Republike Hrvatske činili su Vojni dio unutar Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske.

m. Točka 32. e) – Ministarstvo obrane Republike Hrvatske je za opremanje Vojnog dijela Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama osigurao opremu za multimedijalni sustav, a za ostale sastavnice Oružanih snaga Republike Hrvatske osigurana je oprema za potrebe prijenosa multimedije i podataka (sustav za kontribuciju, NAS uređaj za pohranu podataka, mobilni satelitski sustav za prijenos slike, licence za VTC sustav).

Slika 6. Predstavljanje novog Operativnog vatrogasnog zapovjedništva u Divuljama
Izvor: https://www.morh.hr/hr/multimedija/fotogalerije/category/3550-predstavljeno-novo-vatrogasno-sredi%C5%A1te-divulje.html#foto

n. Točka 33. – Oružane snage Republike Hrvatske izradile su Komunikacijsko-informacijski priručnik za potporu provedbe protupožarne zaštite kod požara otvorenog prostora.

o. Točka 42. – Izrađen je Operativni plan korištenja i pomoći Oružanih snaga Republike Hrvatske u protupožarnoj zaštiti kod požara otvorenog prostora u 2018 (OPLAN). Izvod iz OPLAN-a dostavljen je u Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje. Protupožarne snage, sastavljene od snaga Hrvatskog ratnog zrakoplovstva (HRZ), Hrvatske kopnene vojske (HKoV), Hrvatske ratne mornarice (HRM), Zapovjedništva specijalnih snaga (ZSS) i Središnjice za obavještajno djelovanje (SOD), djelovale su u skladu s OPLAN-om te

zapovijedima prema utvrđenoj shemi zapovijedanja, izvješćivanja i koordinacije, usklađene s Operativnim vatrogasnim zapovjedništvom Republike Hrvatske. Oružane snage Republike Hrvatske su osigurale spremnost prema načelu stalne spremnosti za brzu intervenciju tijekom cijele godine.

p. Od obveze dovođenja u operativnu uporabu bivšeg aerodroma Udbina se odustalo zbog neisplativosti.

q. Točka 43. – Oružane snage Republike Hrvatske planirale su i provodile potrebno specijalističko osposobljavanje protupožarne zrakoplovne skupine s dovoljnim brojem posada i osoblja za opsluživanje protupožarnih zrakoplova Canadair CL-415 i Air Tractor AT-802A/F te transportnih helikoptera za gašenje šumskih požara.

r. Točka 44. – Tijekom ljetne protupožarne sezone Oružane snage Republike Hrvatske osigurale su potreban broj aviona i helikoptera kao i dovoljan broj osposobljenih posada s odgovarajućim letačko-tehničkim osobljem. Okvirni broj zrakoplova bio je 6 aviona tipa Canadair CL-415, 6 izvidničko–navalnih aviona tipa Air Tractor AT-802 A/F i 2 transportna helikoptera za gašenje, prijevoz, potragu i desantiranje.

s. U razdoblju od 1. lipnja do 30. rujna 2018. Oružane snage Republike Hrvatske osigurale su 200 pripadnika u spremnosti za brzu intervenciju s razmještajem u Kninu, Benkovcu, Sinju i Divuljama, te dodatne snage do 100 pripadnika za ojačanje i zamjenu snaga u temeljnim mjestima rasporeda.

t. U razdoblju od 1. siječnja do 31. svibnja te od 1. listopada do 31. prosinca 2018. Oružane snage Republike Hrvatske osigurale su, u koordinaciji s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje, stalnu spremnost snaga za brzu intervenciju.

u. U razdoblju od 1. lipnja do 30. rujna 2018. Oružane snage Republike Hrvatske osigurale su mornaričke snage sastava 1 desantni brod minopolagač (DBM), 1 desantni jurišni brod (DJB) i 2 gumene brodice (GB Leader 599).

v. Tijekom glavnog napora požarne opasnosti na raspolaganju su bili sustavi bespilotnih letjelica za potrebe izviđanja požarno ugroženih područja i nadzor požarišta iz zraka (angažirani po posebnoj zapovijedi).

w. Točka 45. – Ministarstvo obrane Republike Hrvatske je kontinuirano pratio stanje i korištenje resursa zrakoplova tipa Canadair CL-415, Air Tractor AT-802A/F i helikoptera Mi-8 MTV1, te poduzimao odgovarajuće aktivnosti radi pravodobnog servisiranja, nabavke potrebnih rezervnih dijelova, alata, opreme, goriva, maziva i zaštitnih sredstava.

x. Navodi se i da je u Financijskom planu Ministarstvo obrane Republike Hrvatske za 2019. i projekcijama za 2020. i 2021. godinu, za 2019. godinu planirano 105.178.000,00 kuna u okviru aktivnosti A545035 Protupožarna zaštita, unutar programa 2606 Korištenje oružanih snaga za pomoć civilnim institucijama i stanovništvu, što predstavlja znatno povećanje u odnosu na 2018. godinu.

y. Zaključno, Ministarstvo obrane Republike Hrvatske i Oružane snage Republike Hrvatske su uz učinkovitu i stručnu pripremu, dobru organizaciju poslova, pravodobno i učinkovito praćenje raspoloživih materijalnih i financijskih resursa te uz suradnju i koordinaciju sa snagama Državne uprave za zaštitu i spašavanje i pripadnicima vatrogasnih operativnih postrojbi, uspješno provele sve zadaće u pripremi i provedbi protupožarne sezone u 2018. godini.

3. Hrvatska vatrogasna zajednica realizirala je sljedeće aktivnosti:

a. Hrvatska vatrogasna zajednica je sukladno točki 39. izradila dodatni Plan za izvanredno (interventno) angažiranje dobrovoljnih vatrogasnih postrojbi pri gašenju velikih požara, odnosno drugim složenim vatrogasnim intervencijama na području cijele države. Ovaj Plan obuhvatio je popis vatrogasaca, vozila, opreme, mjesta okupljanja i vrijeme odziva vatrogasaca za potrebe po pozivu glavnog vatrogasnog zapovjednika Republike Hrvatske.

b. U sklopu promidžbenih aktivnosti, Hrvatska vatrogasna zajednica je temeljem potpisanog sporazuma s Hrvatskim autocestama, tiskala letke namijenjene domaćim i stranim turistima koji su se tijekom srpnja i kolovoza dijelili na naplatnim postajama. Letci su se jednokratno umetnuli u dnevne novine, a dijelili su se i u pojedinim prodavaonicama u sklopu kampanje „Budite i Vi čuvar hrvatskih ljepota“ u kojoj je sudjelovala Hrvatska vatrogasna zajednica i kozmetička tvrtka.

c. Na Hrvatskoj radioteleviziji, temeljem potpisanog Sporazuma, emitirali su se radijski i TV spotovi s temama zabrane spaljivanja biljnog otpada, roštiljanja u prirodi i automobilima blokiranih vatrogasnih prilaza.

d. Vatrogasne zajednice županija izradile su izvješća o realiziranim zadaćama i preventivnim aktivnostima koje su provedene sukladno svim obvezama po pojedinim točkama Programa aktivnosti.

KLIMATSKE PRILIKE I PREGLED PODATAKA O POŽARIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ[1]

Analiza klase opasnosti u požarnoj sezoni

Glavna sezona zaštite šuma od požara raslinja u kojoj Državni hidrometeorološki zavod aktivno sudjeluje svojim analitičkim i prognostičkim produktima počinje svake godine 1. travnja, a završava 31. listopada.

Tijekom cijele godine računa se meteorološki indeks za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za glavne meteorološke postaje u Hrvatskoj. S 1. travnjem se počinje računati meteorološki indeks i za dodatne postaje na Jadranu i priobalju da bi se dobio bolji pregled o stanju biljnog pokrova, odnosno gorivog materijala. Meteorološki indeks (MIOP) pokazuje kako na vlažnost gorivog materijala utječu meteorološki elementi, odnosno brzina vjetra, temperatura zraka, relativna vlažnost, te količina oborine, a povezani su s vremenskim situacijama i klimatskim prilikama na određenom području.

Na Jadranu i u priobalju u našoj zemlji su uslijed klimatskih prilika požari raslinja najčešći i najizrazitiji. Ugrožena je i gorska Hrvatska zbog velikih šuma, a posljednjih desetljeća i zbog sve češćih duljih sušnih razdoblja. Stoga se prognostički indeks za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (PMIOP) od 1. svibnja do 31. listopada računa upravo za te predjele.

MIOP se izrađuje za 40 meteoroloških postaja na Jadranu i u priobalju, te za kontinentalni dio Hrvatske svaki dan u 14 sati po lokalnom vremenu: Poreč, Rovinj-grad, Pazin, Pula-grad, Rijeka, Senj, Rab, Mali Lošinj, Zadar, Šibenik, Split- Marjan, Knin, Sinj, Imotski, Hvar, Komiža, Lastovo, Ploče, Makarska, Dubrovnik, Goveđari- Mljet, Gospić, Otočac i Zavižan, te redovito od 2013. godine za postaje u unutrašnjosti- Bilogora, Bjelovar, Daruvar, Gorice, Gradište, Karlovac, Krapina, Križevci, Ogulin, Osijek, Parg, Sisak, Slavonski Brod, Varaždin, Zagreb-Grič i Zagreb-Maksimir.

Prognostički meteorološki indeks izrađuje dežurni prognostičar za 24 postaje na Jadranu i priobalju svakodnevno za sljedeći dan u 14 sati, a pri tome se koristi izračunima nekoliko raznih numeričkih prognostičkih modela. Na osnovi praćenja sinoptičke situacije, te performansi prognostičkih modela dežurni prognostičar prognozira vrijednosti pojedinih elemenata vremena koja ulaze u izračun.

[1] *Izvor: Šumski požari: Meteorološki bilteni za 2018. godinu, Analizirali: Marija Mokorić i Lovro Kalin, Služba za vremenske analize i prognoze, DHMZ; https://radar.dhz.hr/~duzs/index.php?id=analize*

Na osnovi direktnog izračuna mezoskalnog numeričkog prognostičkog modela Aladin/Alaro svakodnevno se računa prognostički indeks (PMIOP) za prekosutra za mjesta na Jadranu i područjima uz njega.

Iz komponenti stvarnog i prognostičkog MIOP izračunavaju se i klase opasnosti koje mogu s obzirom na vremenske i klimatske prilike, te posredno stanja gorivog materijala biti vrlo mala, mala, umjerena, velika i vrlo velika (pridružene su im vrijednosti redom od 1 do 5).

Svibanj

Potkraj ovogodišnjeg svibnja klase opasnosti su na sjevernom Jadranu i u unutrašnjosti bile većinom vrlo male i male, a u Dalmaciji umjerene, na pojedinim otocima i velike. Naime u svibnju je srednja mjesečna temperatura zraka i na jadranskom području kao i u unutrašnjosti bila viša od tridesetogodišnjeg srednjaka (1961. - 1990.). Količina kiše, što nije neuobičajeno za svibanj, bila je vrlo nejednoliko raspoređena jer je bilo čestih, a na pojedinim lokalitetima i izraženih grmljavinskih pljuskova.

Analiza srednje mjesečne klase opasnosti za svibanj (slika 7) pokazuje da je ona na većem dijelu Jadrana bila mala. Samo na dijelu južnog Jadrana te srednjodalmatinskih otoka (postaje Ploče, Lastovo, Goveđari) bila je umjerena. U dijelu Like bila je čak vrlo mala.

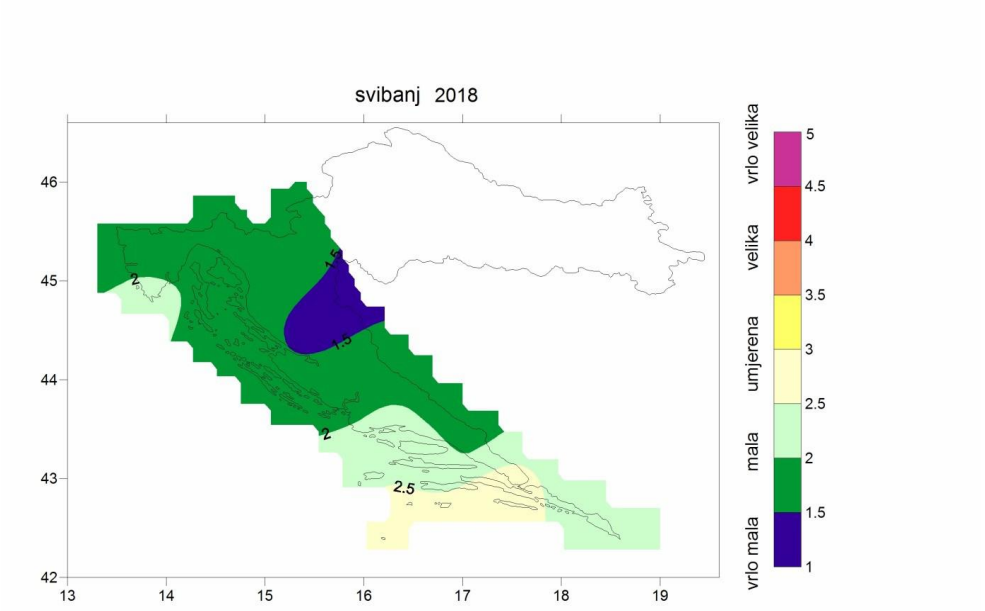

Slika 7: Srednja mjesečna klasa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za svibanj 2018.

Lipanj

I u lipnju se nastavilo razmjerno nestabilno vrijeme. Prva i druga dekada lipnja su bile iznadprosječno tople s povremenim prodorima vlažnog zraka. U trećoj dekadi je visinsko strujanje

okrenulo na sjeverno te je pritjecao svjež zrak uslijed čega je ponegdje bilo jakih grmljavinskih pljuskova. Pri tome je malo ili nimalo oborine bilo na južnodalmatinskim otocima.

Analiza srednje mjesečne klase opasnosti za lipanj (slika 8) pokazuje da je na većem dijelu područja ona bila mala, osobito na sjevernom Jadranu. Umjerena klasa bila je tek na dijelu srednje i južne Dalmacije. Pritom je samo ponegdje na otocima klasa bila čak i velika (Lastovo i Mljet).

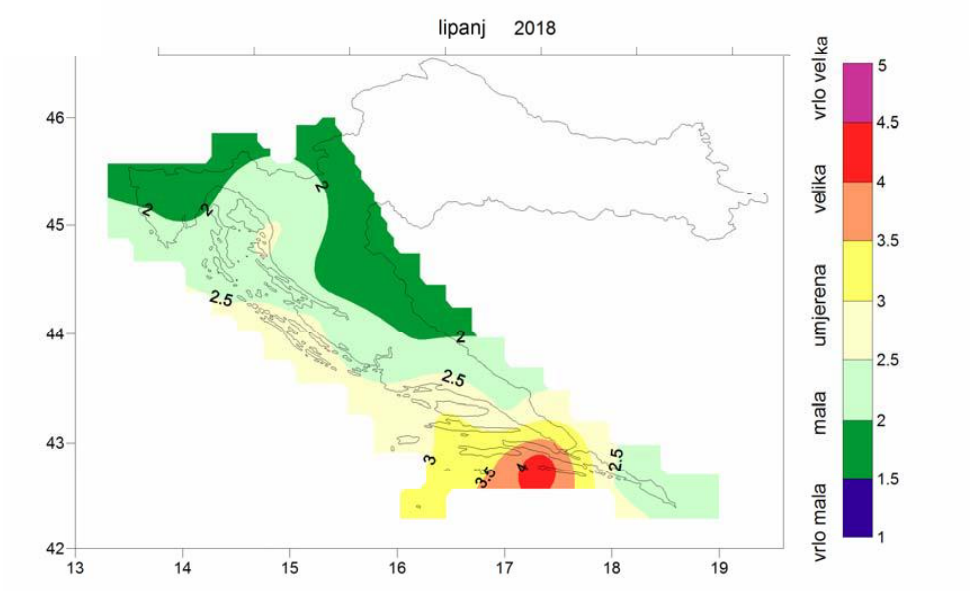

Slika 8: Srednja mjesečna klasa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za lipanj 2018.

Srpanj

U srpnju se nastavilo nestabilno vrijeme te je lokalno bilo kiše i pljuskova s grmljavinom, ponekad i obilnijim. Oborina je bila češća na sjevernom Jadranu i u gorskim predjelima.

Klase opasnosti su bile najviše, uglavnom velika i vrlo velika, na jugu Dalmacije. Potkraj mjeseca s pritjecanjem vrlo toplog zraka i nastankom toplinskog vala klase opasnosti su se posvuda povisile. Za srpanj je karakteristično da je bilo povremenih epizoda jakog vjetra, ponajprije bure.

Iz izračuna srednje mjesečne klase (slika 9) vidi se da je ona bila vrlo nejednoliko raspoređena. Na dijelu sjevernog Jadrana te Gorskog kotara bila je čak mala. U sjevernoj Dalmaciji te u njezinoj unutrašnjosti bila je umjerena, a u većem dijelu srednje i južne Dalmacije bila je velika. Pritom je najveća srednja klasa bila na srednjodalmatinskim otocima.

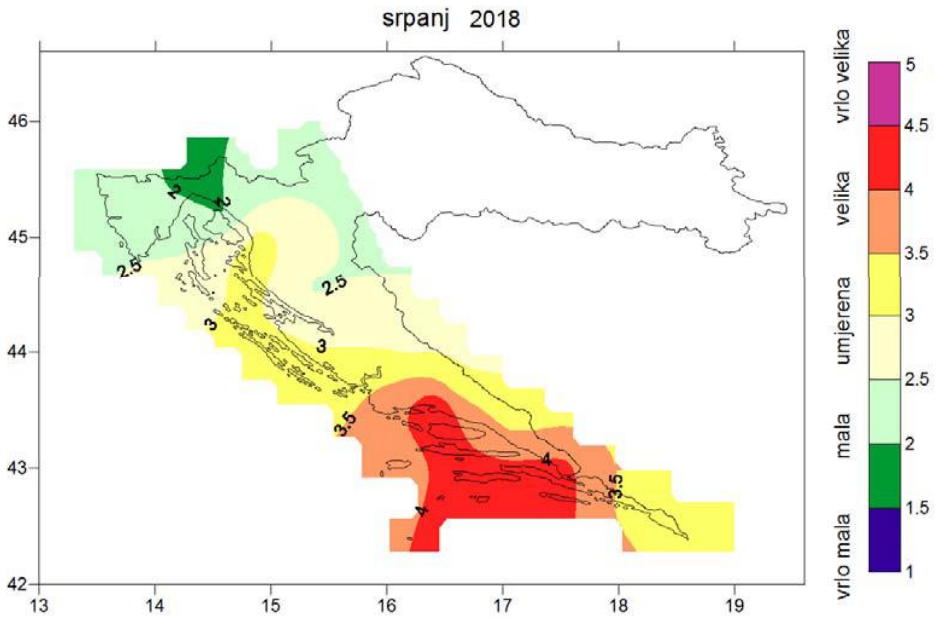

Slika 9: Srednja mjesečna klasa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za srpanj 2018. godine

Usporedba razreda opasnosti u 2018. godini i 2017. godini za dan 17. srpnja (u 2017. je na taj dan izbio veliki požar kod Splita) te 20. kolovoz pokazuje različite vrijednosti a samim tim i nešto manju opasnost od izbijanja požara u 2018. nego u 2017. godini, posebno u dijelu Dalmacije.

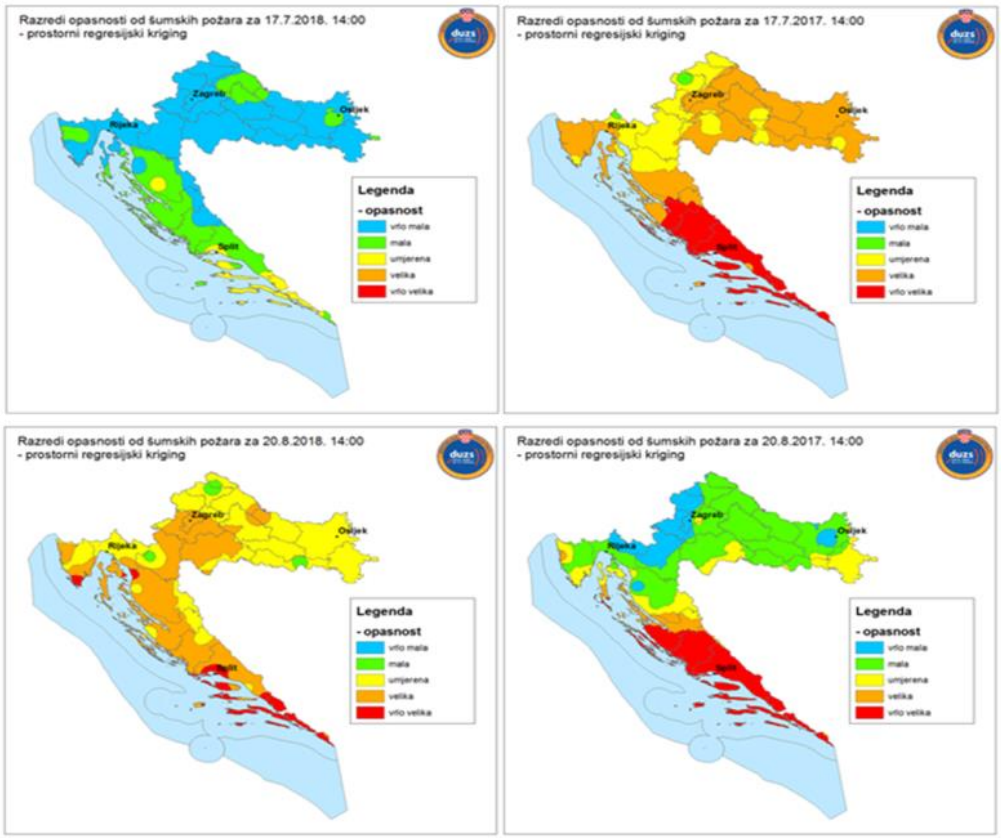

Slika 10. Usporedba razreda opasnosti u 2018. i 2017. za dan 17. srpnja te 20. kolovoz

Kolovoz

U kolovozu su na vrijeme najčešće utjecali polje malo povišenog ili srednjeg izjednačenog tlaka zraka. Treba naglasiti da su bila zabilježena dva toplinska vala kada je pod utjecajem visinskog termobaričkog grebena u naše krajeve pritjecao vruć zrak s juga. Prvi toplinski val bio je u prvoj dekadi mjeseca, a drugi je u većem dijelu zemlje bio od 20. do 24. kolovoza.

Toplinski valovi su bili najizraženiji na Jadranu i priobalju te su pogodovali isušivanju biljnog pokrova.

U kolovozu je bilo i nekoliko izraženijih prodora vlažnog i nestabilnog zraka koji su međutim donijeli mjestimičnu kišu koja je stoga samo na nekim područjima smanjila požarnu ugroženost. Najmanje oborina je bilo na jugu Dalmacije.

Iz izračuna srednje mjesečne klase (slika 11) vidi se da je ona bila umjerena na dijelu sjevernog Jadrana (Istra i Kvarner), te dijelu gorske Hrvatske. U većem dijelu Dalmacije srednja klasa bila je velika, a ponegdje na srednjodalmatinskim otocima bila je i vrlo velika.

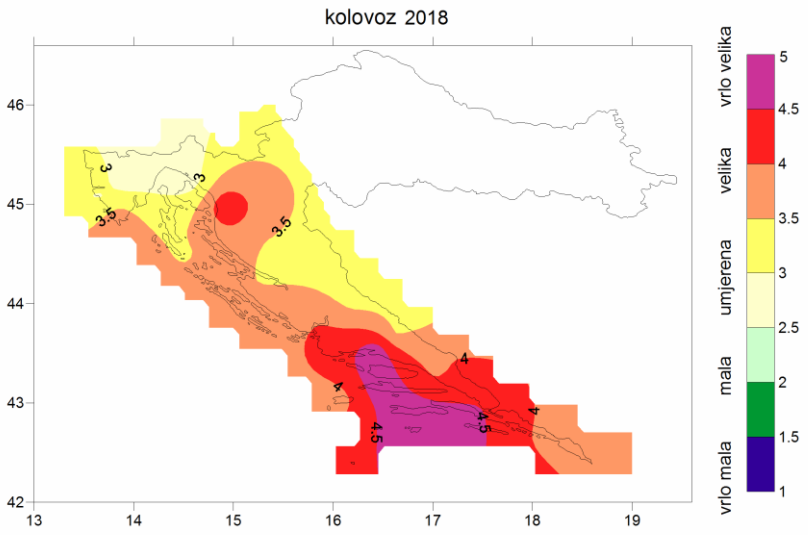

Slika 11: Srednja mjesečna klasa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za kolovoz 2018. godine

Rujan

U najvećem dijelu rujna je bilo iznadprosječno toplo s malo ili nimalo oborine. Na vrijeme je uglavnom utjecalo polje srednjeg ili visokog tlaka zraka, a po visini je s juga pritjecao topao zrak. Atmosferske fronte zahvaćale su kontinentalni dio zemlje, ponekad i sjeverni Jadran tako da je u tim predjelima bilo ponegdje kiše. Međutim u Dalmaciji, posebice južnoj, oborina gotovo da nije bilo te je u tim područjima bila najveća požarna ugroženost. Štoviše klase opasnosti su bile velika ili vrlo velika.

Potkraj mjeseca, 24. rujna, izražena hladna fronta premjestila se preko naše zemlje, ali je s njom ponovno najmanje kiše bilo u Dalmaciji. Jačanjem grebena anticiklone sa sjeverozapada kontinenta nakon njezinog prolaska te uz sniženi tlak zraka južnije od Jadrana zapuhala je jaka i olujna bura. Stoga su šumski požari koji su izbili na području Pelješca 25. rujna stvarali velike probleme gasiteljima približivši se u nekoliko navrata naseljima.

Usporedba razreda opasnosti u 2018. i 2017. za dan 24., 25. i 26 rujna 2018. kada je izbio veliki požar na Pelješcu i Kuli Norinskoj kod Metkovića prikazan je na slici 12.

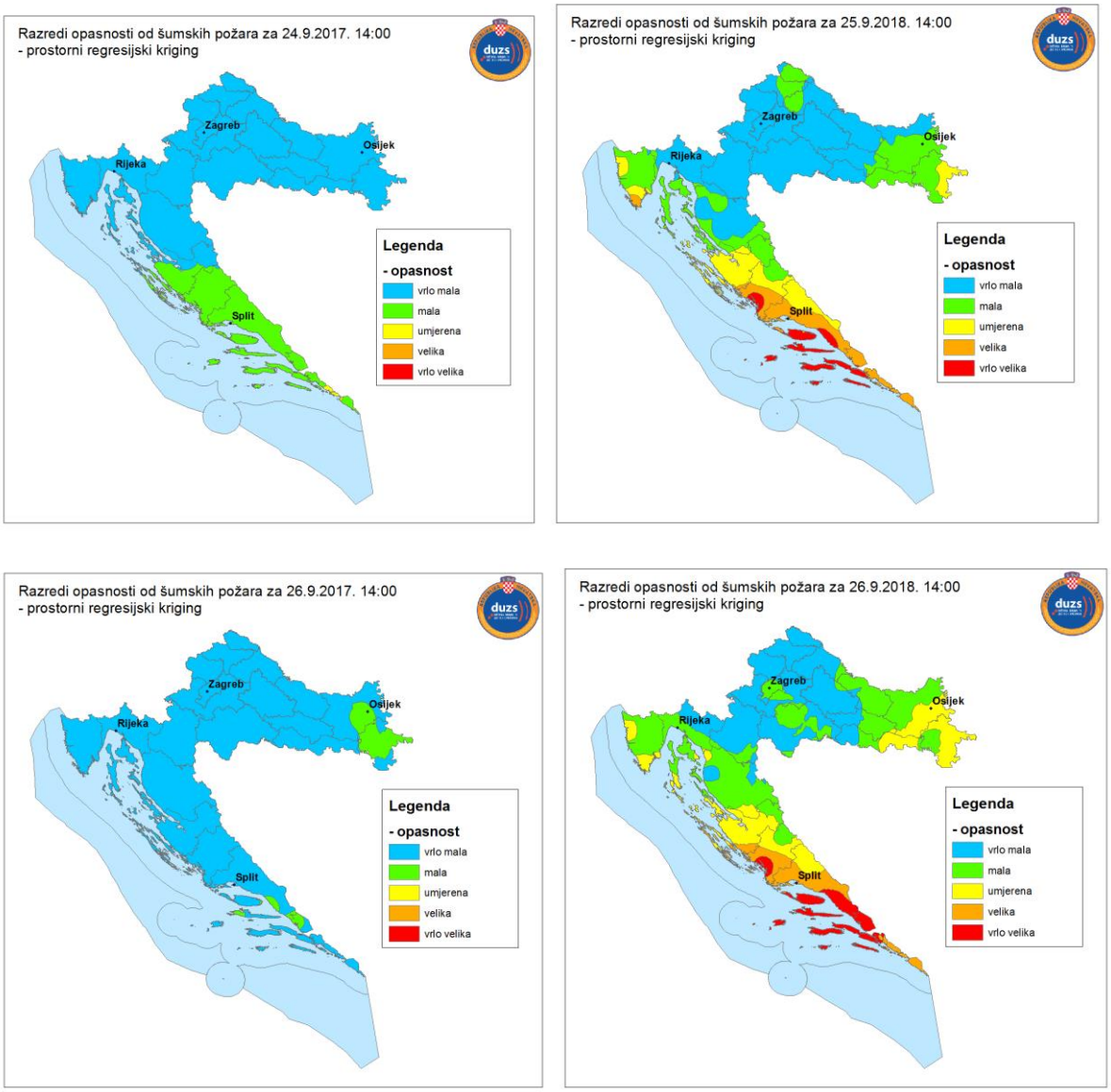

Slika 12. Usporedba razreda opasnosti u 2018. i 2017. za dane 24., 25. i 26.. rujna

Srednja mjesečna klasa opasnosti za rujan 2018. (slika 13) bila je vrlo raznolika. Na većem dijelu sjevernog Jadrana te u gorskoj Hrvatskoj bila je mala, a samo ponegdje na jugu Istre te u sjevernoj Dalmaciji bila je umjerena. U Dalmaciji je srednja klasa bila velika, a na nekim otocima srednje i južne Dalmacije čak i vrlo velika.

Na slici 13 vidi se srednja mjesečna klasa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za mjesec rujan 2018. godine i koje su bitno više u odnosu na rujan 2017. godine (slika 14).

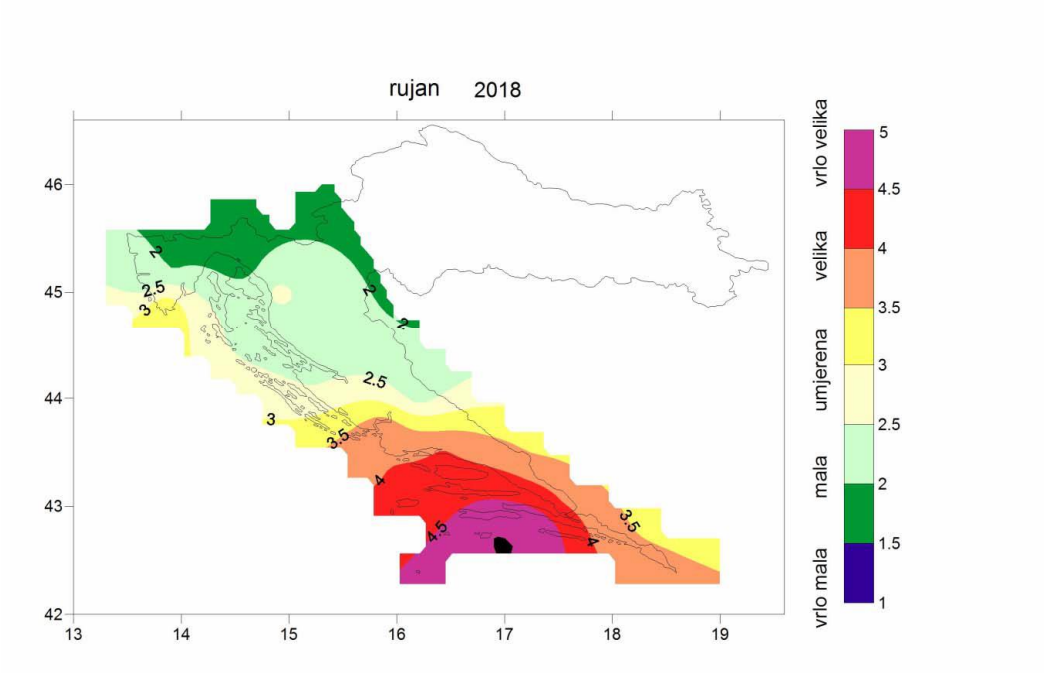

Slika 13 Srednje mjesečne klase opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za mjesec rujan 2018. godine

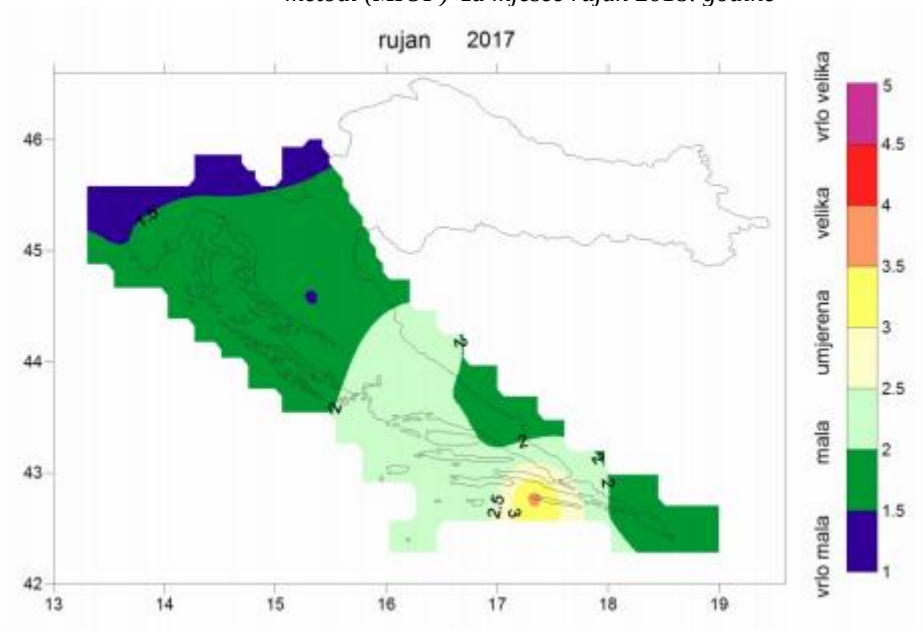

Slika 14. Srednje mjesečne klase opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za mjesec rujan 2017. godine

ZAKLJUČNO VEZANO UZ VREMENSKE PRILIKE

Svakako da su na rezultate požarne sezone 2018. najveći utjecaj kao i svake godine imale meteorološke prilike. To je duga, hladna i vlažna zima koja se značajno protegnula na veljaču i

ožujak kada se uobičajeno bilježi značajniji broj nastalih požara što u 2017. godini nije bio slučaj. Bilo je više periodički raspoređenih padalina (tijekom travnja i svibnja te dijelom i lipnja mjeseca), pojava padalina je lokalno bila češća nego inače i tijekom srpnja i kolovoza koji je bio nešto suši s dva toplinska vala koja su najizrazitija bila na Jadranu, dijelom su izostale i tzv. suhe bure kojih je u 2017. godini bio veći broj kada su i nastali najveći požari.

Međutim u Dalmaciji, posebice južnoj, oborina gotovo da niti tijekom rujna nije bilo te je u tim područjima bila najveća požarna ugroženost. Štoviše klase opasnosti su bile velika ili vrlo velika, a zapuhala je jaka i olujna bura. Stoga su šumski požari koji su izbili na području Pelješca 25. rujna stvarali velike probleme gasiteljima približivši se u nekoliko navrata naseljima.

No generalno gledajući sve navedeno u odnosu na 2017. godinu imalo je za posljedicu nepovoljnije uvjete za nastanak i širenje požara, osjetno manji broj nekontroliranih spaljivanja poljoprivrednih površina (u odnosu na prijašnje godine) i sve zajedno je rezultiralo znatno blažom požarnom sezonom što se i vidi iz svih statističkih podataka o nastalim požarima i izgorenim površinama kao i angažiranim vatrogasnim (zemaljskim i zračnim) snagama.

Analiza srednje sezonske klase opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (lipanj, srpanj i kolovoz) pokazuje (slika 15.) da je ona u dijelu Istre i Gorskog kotara bila mala, na većem dijelu sjevernog Jadrana, gorske Hrvatske te unutrašnjosti Dalmacije bila je umjerena, a velika je bila u dijelu Dalmacije te osobito na srednjodalmatinskim otocima.

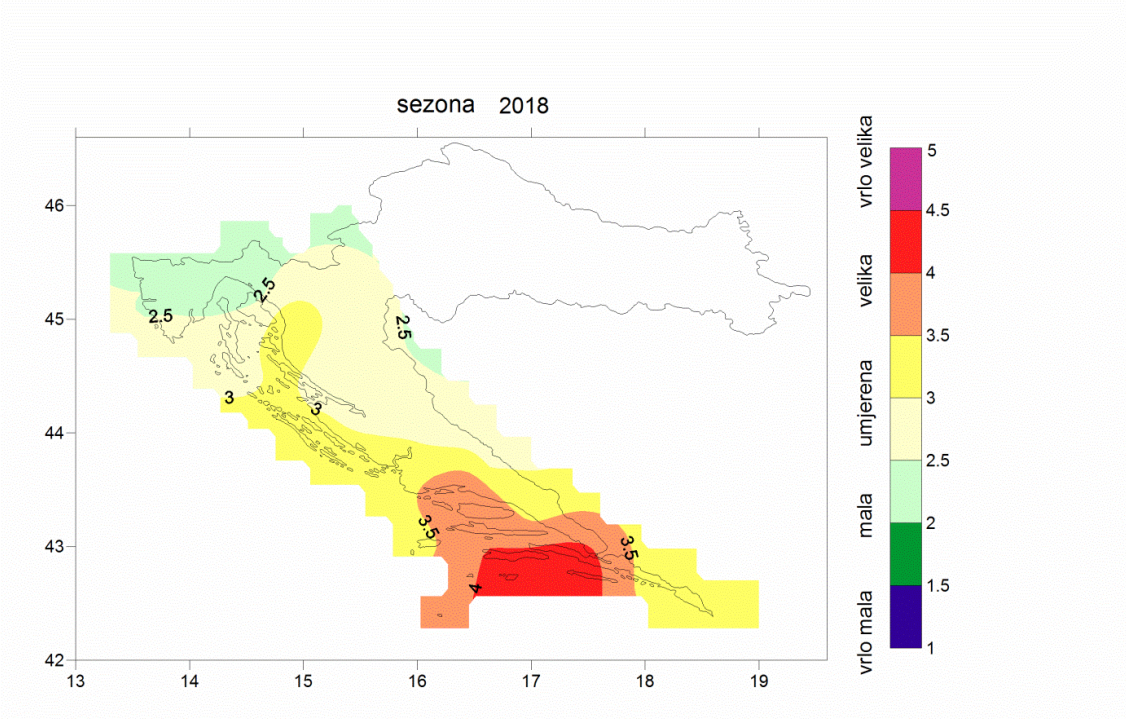

Slika 15: Srednja mjesečna klasa opasnosti za nastanak i širenje požara raslinja po kanadskoj metodi (MIOP) za razdoblje od lipnja do kolovoza 2018. godine

Usporedba srednje sezonske klase 2018. s višegodišnjem srednjakom (2003. - 2012.) pokazuje da je anomalija (slika 16) na sjevernom Jadranu bila negativna, odnosno klase su bile niže od uobičajenih. Na južnom Jadranu (južnije od rta Ploča) klase su bile više od prosjeka, i to izraženije na srednjodalmatinskim otocima.

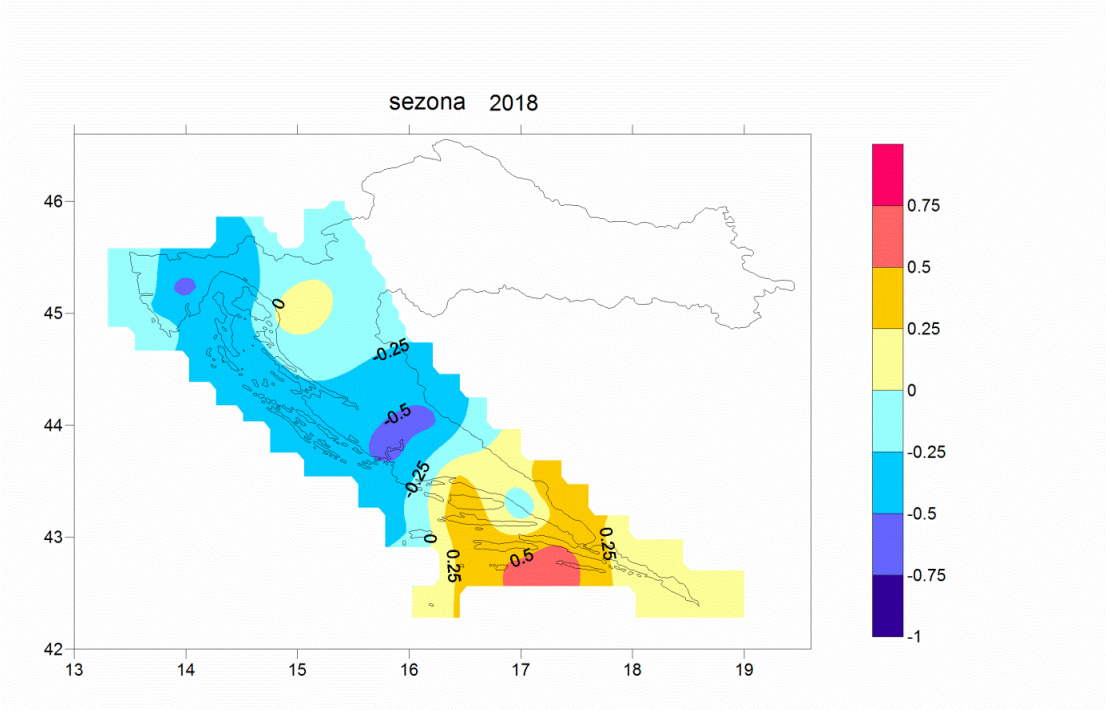

Slika 16. Odstupanje srednje sezonske klase za razdoblje lipanj-kolovoz od višegodišnjeg srednjaka (2003. - 2012.)

Protupožarna sezona 2018. zanimljiva je zbog povećane požarne ugroženosti u rujnu te posebice u listopadu kada je bilo iznadprosječno toplo, a bilo je i manje kiše od uobičajenog. Stoga su i klase opasnosti bile više od uobičajenih za doba godine, a to posebice vrijedi za Dalmaciju. Štoviše gotovo do kraja listopada klase opasnosti su za jug Dalmacije bile velika i vrlo velika. Tek potkraj listopada kada su se preko Sredozemlja, a dijelom i Jadrana premještale izražene ciklone, klase opasnosti su se smanjile.

I u rujnu i u listopadu je povremeno uslijed izraženih gradijenata tlaka zraka između grebena anticiklone sa zapada - sjeverozapada kontinenta i ciklonalnog polja južnije od Jadrana bilo jake bure i sjeverozapadnog vjetra te je i najopasniji požar raslinja, s gašenjem kojeg su vatrogasci imali najviše teškoća, bio na Pelješcu 25. rujna te 26. rujna te kod Metkovića – Kule Norinske.

Upravo zbog najave iznadprosječno tople prve polovice mjeseca listopada te daljnjih najava vjetrovitog vremena produžen je tzv. glavni napor požarne sezone i nakon 30. rujna (do 15. listopada) što je za posljedicu imalo i prekoračenje planiranog financijskog iznosa za zemaljske snage.

PROCJENA OPASNOSTI OD POŽARA RASLINJA U HRVATSKOJ ZA 2018. GODINU[2]

Ocjena vremenskih prilika

Ocjena mjesečnih i sezonskih temperaturnih i oborinskih prilika od prosinca 2017. do studenog 2018. u odnosu na normalu iz razdoblja 1961.–1990. ukazuje da su sve četiri sezone bile iznadprosječne s obzirom na temperaturu zraka. Nedostatak oborine zabilježen je u većem dijelu zemlje tijekom jeseni, naročito u istočnom dijelu zemlje. Proljeće je u kontinentalnom dijelu bilo prosječno obzirom na oborinu dok su dijelovi priobalja bili izrazito kišoviti. Prosječne količine oborine zabilježene su u zimi u južnoj Dalmaciji dok su u preostalom dijelu zemlje tijekom zime bile iznadprosječne.

Vruća i sušna razdoblja

Dugotrajna vruća razdoblja s maksimalnom dnevnom temperaturom zraka iznad 30°C, kao i bezoborinska razdoblja povoljno djeluju na nastanak i širenje požara raslinja. Ekstremno visoke temperature zraka, osobito ako su dugotrajne, isušuju mrtvi gorivi materijal na tlu, ali i vegetaciju općenito, te na taj način povećavaju potencijalnu opasnost od požara raslinja u toplom dijelu godine. Zima 2018. je u velikom dijelu zemlje bila topla te iznadprosječna obzirom na oborinu. Proljeće i ljeto su bili ekstremno topli u odnosu na višegodišnji prosjek, no ne toliko sušni kao što je bio slučaj u prethodnim godinama. Zabilježena su dva topla vala. Prvi je zabilježen 10.7. u Splitu. Drugi, koji je zabilježen u drugom dijelu srpnja u većem dijelu Dalmacije, s vremenom je obuhvatio gotovo cijelu zemlju te je trajao do početka rujna 2018. Tijekom drugog toplinskog vala na većini priobalnih postaja zabilježeni su i vrlo vrući dani, tj. 10 uzastopnih dana tijekom kojih je maksimalna dnevna temperatura zraka premašila 32°C. Na meteorološkoj postaji Hvar zabilježen je 41 uzastopan dan (24.7.2018.-2.9.2018.) s maksimalnom dnevnom temperaturom iznad 30°C, a u Malom Lošinju zabilježeno 20 uzastopnih dana (25.7.2018.-13.8.2018.) tijekom kojih je maksimalna dnevna temperatura zraka premašila 32°C. To su ujedno bila i najdulja vruća i najdulja vrlo vruća razdoblja u Hrvatskoj u 2018. godini. Po trajanju najdugotrajnijih vrućih i vrlo vrućih razdoblja 2018. godina je bila podjednaka kao i 2013. te 2017. godina.

[2] *Izvor: Izvadak iz Studije Državnog hidrometeorološkog zavoda „Procjena opasnosti od požara raslinja u Hrvatskoj za 2018. godinu“ – prostorna razdioba mjesečne (MSR) i sezonske žestine (SSR) na području Hrvatske te usporedbe s višegodišnjim prosjecima kao i analiza uzastopnih vrućih dana i sušnih dana i njihovih razdoblja ovisno o vrsti gorivnog materijala za vrijeme sezone požara 2018 - Zaključak.)*

Da bi količina oborine imala neki učinak na gorivi materijal, mora premašiti kritični prag količine oborine koji je različit za svaki tip gorivog materijala. Zbog toga su posebno razmatrana sušna razdoblja za fino gorivo FFMC (količina oborine ≤ 0.5 mm), srednje krupno gorivo DMC (≤ 1.5 mm) te krupno gorivo DC (≤ 2.8 mm). Prijašnja istraživanja su pokazala da sušna razdoblja u trajanju duljem od mjesec dana uzrokuju izuzetno veliku potencijalnu opasnosti od nastanka i širenja požara raslinja. Stoga su detaljnije analizirana ta dugotrajna sušna razdoblja s obzirom na tip gorivog materijala. U 2018. godini na svega dvije promatrane meteorološke postaje (Lastovo i Gospić) od ukupno 41, zabilježena su samo 2 razdoblja dulja od 30 dana s oborinom < 0.5 mm što je znatno manje u odnosu na prethodne godine. Po broju sušnih razdoblja 2018. godina najsličnija je 2014-oj tijekom koje je zabilježeno 5 sušnih razdoblja na 5 različitih postaja. U 2018. godini maksimalni broj dana s količinom oborine manjom od 1.5 mm (prag za srednje krupno gorivo) iznosio je 62 dana. Maksimalan broj uzastopnih dana s količinom oborine manjom od praga za krupno gorivo (P ≤ 2.8) iznosio 73 dana. U odnosu na prethodne godine, u 2018. godini je zabilježeno najmanje uzastopnih dana (33) tijekom kojih je dnevna količina oborine bila manja ili jednaka 0.5 mm.

Može se zaključiti da je najveća potencijalna opasnost od požara raslinja u Hrvatskoj u 2018. godini zabilježena u kolovozu kada su istovremeno zabilježena sušna razdoblja na većini meteoroloških postaja u Hrvatskoj uz istovremeno ekstremno vruće razdoblje. Opasnost je bila najviša u južnoj Dalmaciji, naročito u području oko Splita i Ploča.

Ocjena požarne sezone

Prostorna razdioba srednje mjesečne (MSR) i sezonske (SSR) žestine izrađena je za cijelu Hrvatsku za 2018. Za ocjenu žestine pojedinog mjeseca i sezone proračunat je omjer tekuće godine s normalom odnosno višegodišnjim prosjekom 1981–2010. Proračun MSR je započet s travnjem, a završava s listopadom, a požarna sezona traje od lipnja do rujna.

U požarnoj sezoni 2018. najugroženije područje od požara raslinja bila je Dalmacija, posebice područje oko Splita i Ploča gdje su SSR vrijednosti bile veće od 18. Dakle, meteorološki uvjeti su bili povoljni u kolovozu za nastanak i brzo širenje požara otvorenog prostora, ali ne toliko kao što je to bilo u prethodnoj 2017. godini kada su na splitskom, zadarskom i šibenskom području harali katastrofalni požari. Osim toga, iznimno velika opasnost od požara raslinja pojavila se i na jugu Istre, te u okolici Senja. Opasnost od požara raslinja u Dalmaciji nastavila se i tijekom rujna i listopada uslijed visokih temperatura zraka i nedostatka oborine. Opasnost od nastanka požara tijekom rujna i listopada u Dalmaciji, a osobito tijekom listopada u istočnom i sjeveroistočnom dijelu zemlje, bila je znatno veća od višegodišnjih prosjeka za ta dva mjeseca.

PREGLED PODATAKA O POŽARIMA (1. siječanj do 31. prosinca 2018. godine)
(podaci Vatrogasnog operativnog središta)

Vatrogasno operativno središte Državnog centra zaštite i spašavanja Državne uprave za zaštitu i spašavanje, osim svojih operativno komunikacijskih zadaća pri sudjelovanju u vođenju složenijih vatrogasnih intervencija te sudjelovanja u provedbi redovnih te izvanrednih dislokacija temeljem zapovjedi glavnog vatrogasnog zapovjednika Republike Hrvatske, vodi u svojim bazama podataka i evidenciju o vatrogasnim intervencijama na području Republike Hrvatske te na temelju iste vrši preliminarnu statističku obradu. Podaci o požarima temelje se na pristiglim izvješćima u Vatrogasno operativno središte.

PODACI O POŽARIMA RASLINJA NA PRIOBALNOM I KRAŠKOM PODRUČJU I STATISTIČKA ANALIZA ISTIH

Tablica 2: Pokazatelji o požarima raslinja na priobalnom i kraškom području (odnos 2018. i petogodišnji prosjek 2013. - 2017.) - podaci DUZS-a - Vatrogasnog operativnog središta

Petogodišnje razdoblje, intervencije na otvorenom prostoru (požari raslinja) priobalnog i kraškog područja											2018.	
Promatrano razdoblje	2013.		2014.		2015.		2016.		2017.			
	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)	broj požara	površina (ha)
01.01.-31.12.	1413	4665	1026	2746	3382	23909	2913	19773	4150	86576	1875	3891
01.06.-31.10.	1076	3848	444	625,8	1317	10265	1407	7415	1574	59770	1330	3160

Promatrano razdoblje	PETOGODIŠNJI PROSJEK 2013. - 2017.			2018.
	BROJ POŽARA	POVRŠINA (ha)	IOP (ha/požar)	IOP (ha/požar)
01.01.-31.12.	2577	27534	10,69	2,08
01.06.-31.10.	1164	16385	14,08	2,38

Promatrano razdoblje	2018. / PETOGODIŠNJI PROSJEK 2013. – 2017.		
	odnos broja požara	odnos opožarene površine	Odnos indeksa opožarene površine (IOP)
01.01.-31.12.	-27,24%	-85,87%	-80,58%
01.06.-31.10.	14,30%	-80,71%	-83,13%

Na priobalnom i kraškom području u 2018. godini, a sukladno podacima koji se vode u Vatrogasnom operativnom središtu, evidentirano je ukupno **1.875** požar raslinja ili 27,24 % manje u odnosu na prethodni petogodišnji prosjek (tablica 2).

Ističe se da je u tim požarima, ukupno izgorjela površina (prema procjenama sa terena i izračuna georeferenciranjem putem karata) **3.891 ha**, što je za čak 85,87 % manje (smanjenje cca **7 puta**) u odnosu na promatrani prethodni petogodišnji prosjek, a pri čemu je indeks opožarene površine (IOP) manji za čak 80,58 %.

Promatrajući samo razdoblje tijekom požarne sezone (lipanj-listopad) broj požara je povećan za 14,30 % u odnosu na petogodišnji prosjek ali je usprkos tome opožarena površina smanjena za iznimno velikih 80,71 %, pa je sukladno navedenom i IOP za to razdoblje također iznimno smanjen i to za 83,13 %.

Kako bi se što jednostavnije mogli uspoređivati odnosi broja požara, opožarene površine i indeksa opožarene površine (IOP) po godinama dan je prikaz u slijedećim grafikonima. Podaci su prikazani od 2006. do 2018. godine za kraško i priobalno područje (7 priobalnih županija).

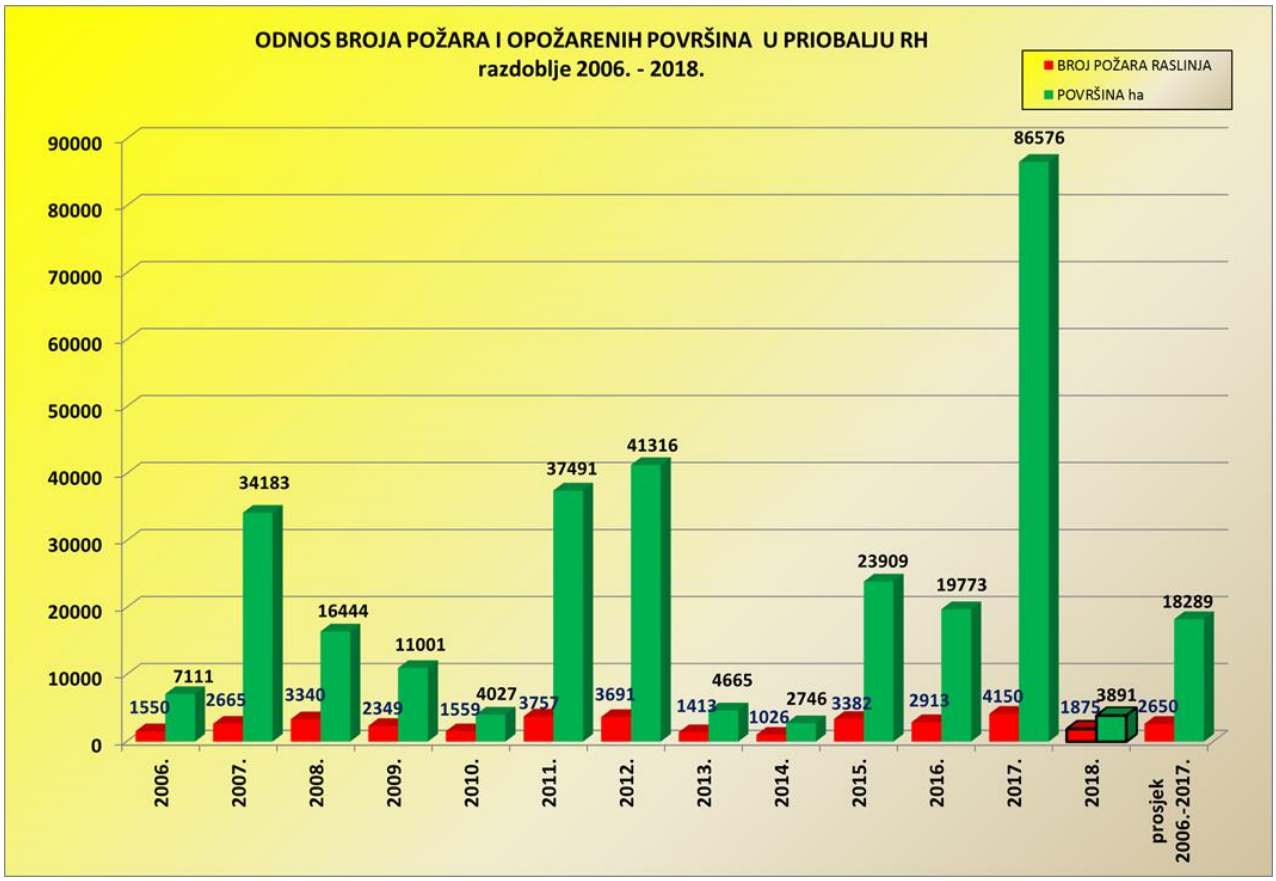

Grafikon 1: Odnos broja požara i opožarenih površina u priobalnom i krškom dijelu Republike Hrvatske za razdoblje 2006. – 2018.

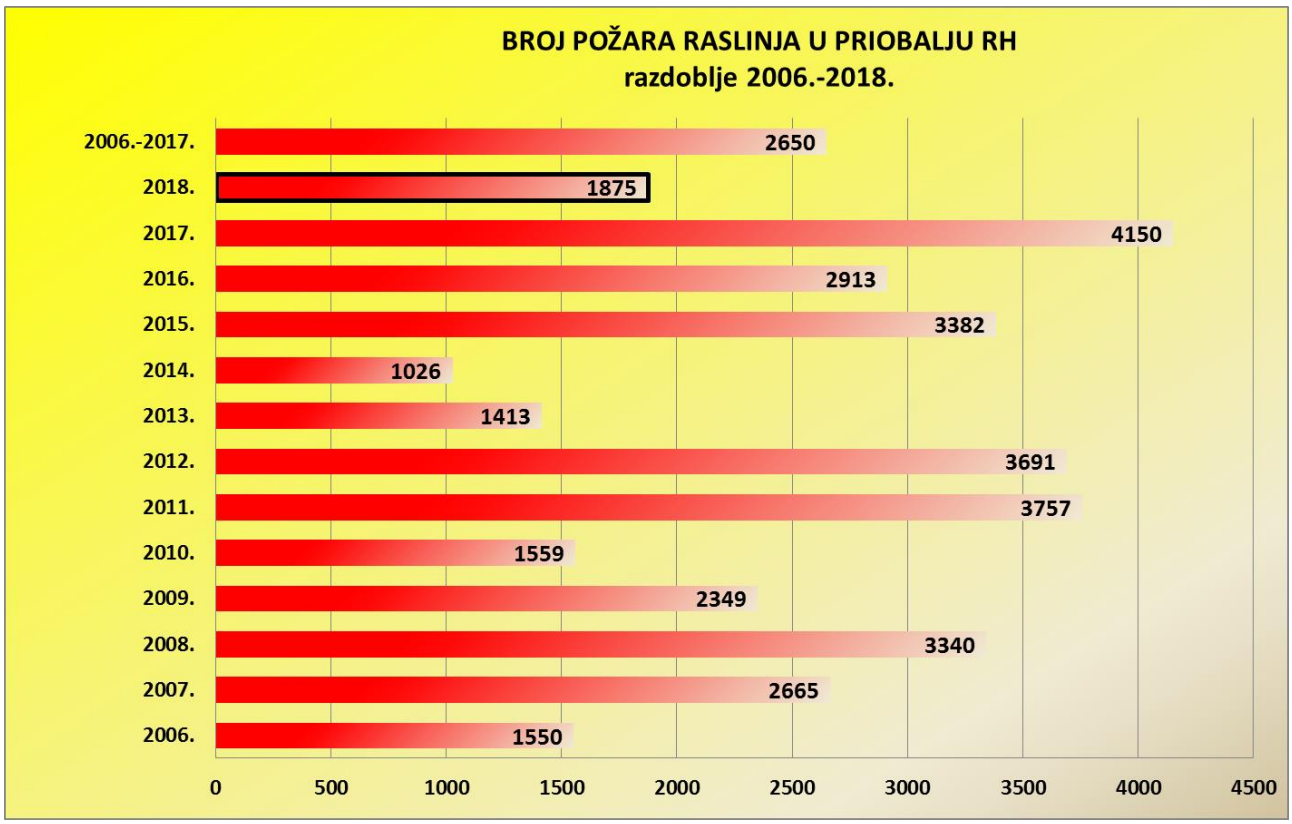

Grafikon 2: broj požara raslinja po godinama (2006.-2018.)

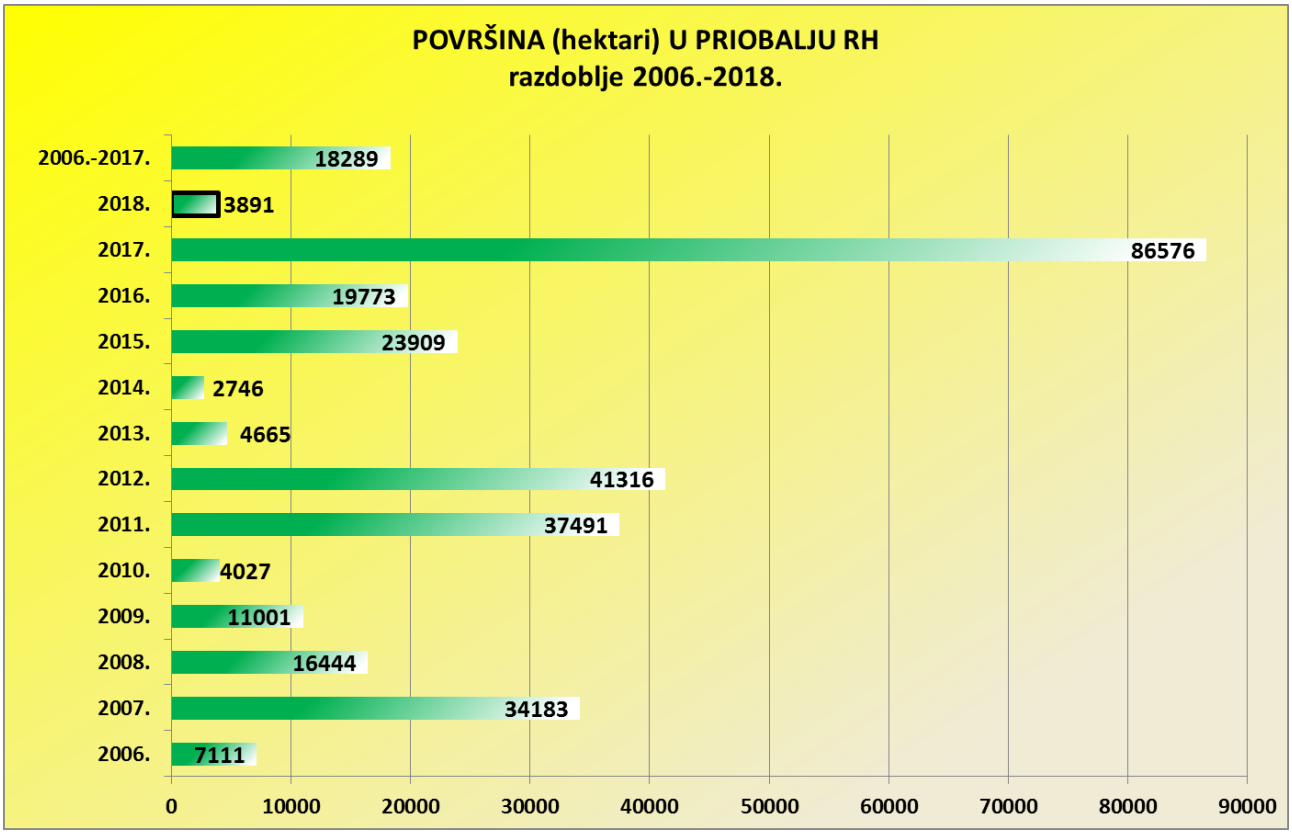

Grafikon 3: procijenjena opožarena površina po godinama (ha)

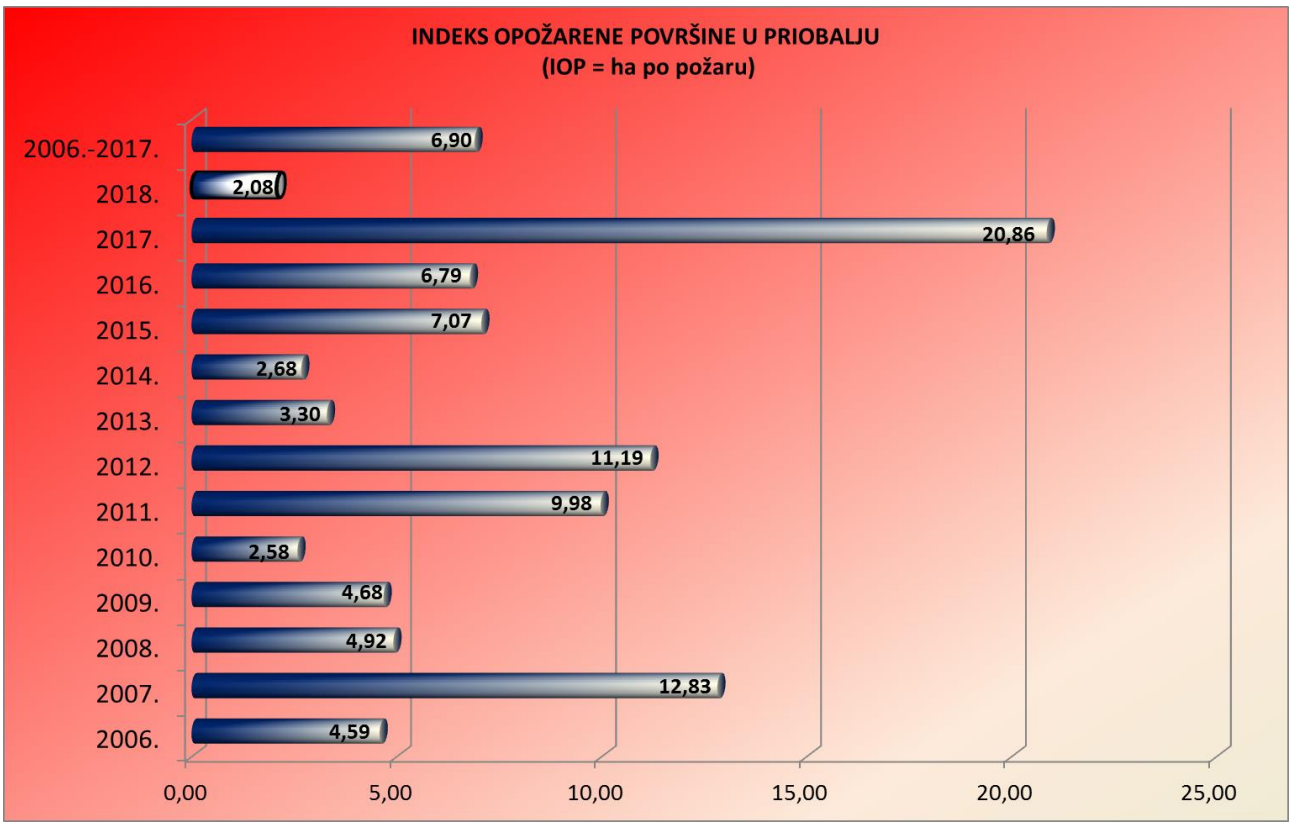

Grafikon 4: indeks opožarene površine (IOP – ha po požaru) po godinama

RASPODJELA POŽARA RASLINJA PO VELIČINI OPOŽARENE POVRŠINE I VREMENU AKTIVNOG GAŠENJA NA PRIOBALNOM I KRAŠKOM PODRUČJU

Tablica 3: Raspodjela požara raslinja po veličini opožarene površine (podaci DUZS-a–VOS-a)

	mjesec	<=5 ha		>5 <=10 ha		>10 <=100 ha		>100 ha		Ukupno požara
		broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	
2018.	VI.	176	97,78%	3	1,67%	1	0,56%	0	0,00%	180
	VII.	322	97,58%	2	0,61%	6	1,82%	0	0,00%	330
	VIII.	336	97,11%	4	1,16%	5	1,45%	1	0,29%	346
	IX.	250	97,28%	1	0,39%	3	1,17%	3	1,17%	257
	X.	203	93,55%	7	3,23%	6	2,76%	1	0,46%	217
	VI.-X	1287	96,77%	17	1,28%	21	1,58%	5	0,38%	1330
	I.-XII.	1809	96,48%	25	1,33%	35	1,87%	6	0,32%	1875

Iz tablice 3. vidljivo je da je u većini požara raslinja u požarnoj sezoni (VI.-X. mjesec) opožarena površina iznosila manje od 5 ha (96,48%, u 2017. godini 85,13%), a da je samo **5** požara imala površinu veću od 100 ha (**59** požara u 2017. godini) odnosno 3,75% od broja požara u tom periodu. Znakovito je nadalje da je broj požara koji su bili veći od 10 a manji li jednaki 100 ha veći

nego broj požara od 5 do 10 ha. Ovo je karakteristika koja je zabilježena i prošle požarne sezone što pokazuje da se požari, ako se ne spriječi njihovo širenje u kratkom roku, vrlo brzo prošire na površine iznad 10 ha. Uzimajući u obzir cijelu godinu (podaci dobiveni u Vatrogasnom operativnom središtu) samo **6** požara (**98** požara u 2017.) se je proširilo na površinu veću od 100 ha ili 0,32% (u 2017. 2,36%), **35** požara (**370** u 2017.) je imalo površinu između 10 i 100 hektara ili 1,87% (u 2017. 8,91%), **25** je imalo površinu (**268** u 2017.) između 5 i 10 ha ili 1,33% (u 2017. 6,45%), a **1.809** požara (**3.418** u 2017.) ili 96,48% (u 2017. 82,28%) imalo je površinu do 5 ha. I ovdje je uočeno da je veći broj požara koji su zahvatili površinu između 10 i 100 ha nego što je broj požara koji su zahvatili površinu između 5 i 10 ha.

Najveći broj požara većih od 100 ha zabilježeni su u Zadarskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji (po **3**), ali što se tiče ugrožavanja stanovništva, turista i naselja u cjelini požar kod Orebića na poluotoku Pelješcu bio je najopasniji jer je izbio i širio se nakon određenog sušnog razdoblja te uz olujnu buru uslijed koje Canadairi nisu mogli odmah djelovati.

Potrebno je naglasiti da se vrijednosti vezane za površinu treba uzeti sa rezervom jer su većinom dobivene na temelju procjene vatrogasaca ili zapovjednika na požarištu.

Od 2013. godine Vatrogasno operativno središte vrši georeferenciranje većih ili značajnijih požara raslinja (požari veći od 5 ha sukladno procjeni vatrogasaca na terenu i/ili požari raslinja u kojima sudjeluju državne snage – zračne ili DVIP) na web aplikaciji ZEOS Državne uprave za zaštitu i spašavanje te je u 2018. godini georeferencirano **165** požara (+ jedan u BiH – Zaplanik od 15 ha gdje su djelovale naše zemaljske snage).

Od navedenog broja požara njih **131** bio je u priobalnom, a **34** u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske (slika 17). S obzirom da u kontinentalnom dijelu nisu djelovale državne snage svi zabilježeni požari su bili veći ili jednaki površini od 5 ha (sukladno procjeni vatrogasaca na požarištu).

Slika 17: http://zeos.duzs.hr/vos_web/ 2018. godina, 165 požara u Republici Hrvatskoj te 1 u BiH

Kako bi se moglo uvidjeti veličinu smanjenja značajnijih požara u odnosu na 2018. godinu u 2017. godini na navedenoj aplikaciji bilo je georeferencirano **1.167** požara (slika 18) u Republici Hrvatskoj sukladno istim kriterijima od kojih je **891** požar zabilježen u priobalnom, a **276** u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske. Usporedbom ovih dviju slika pokazuje i grafički koliko je smanjenje posebno većih požara u 2018. u odnosu na 2017. godinu.

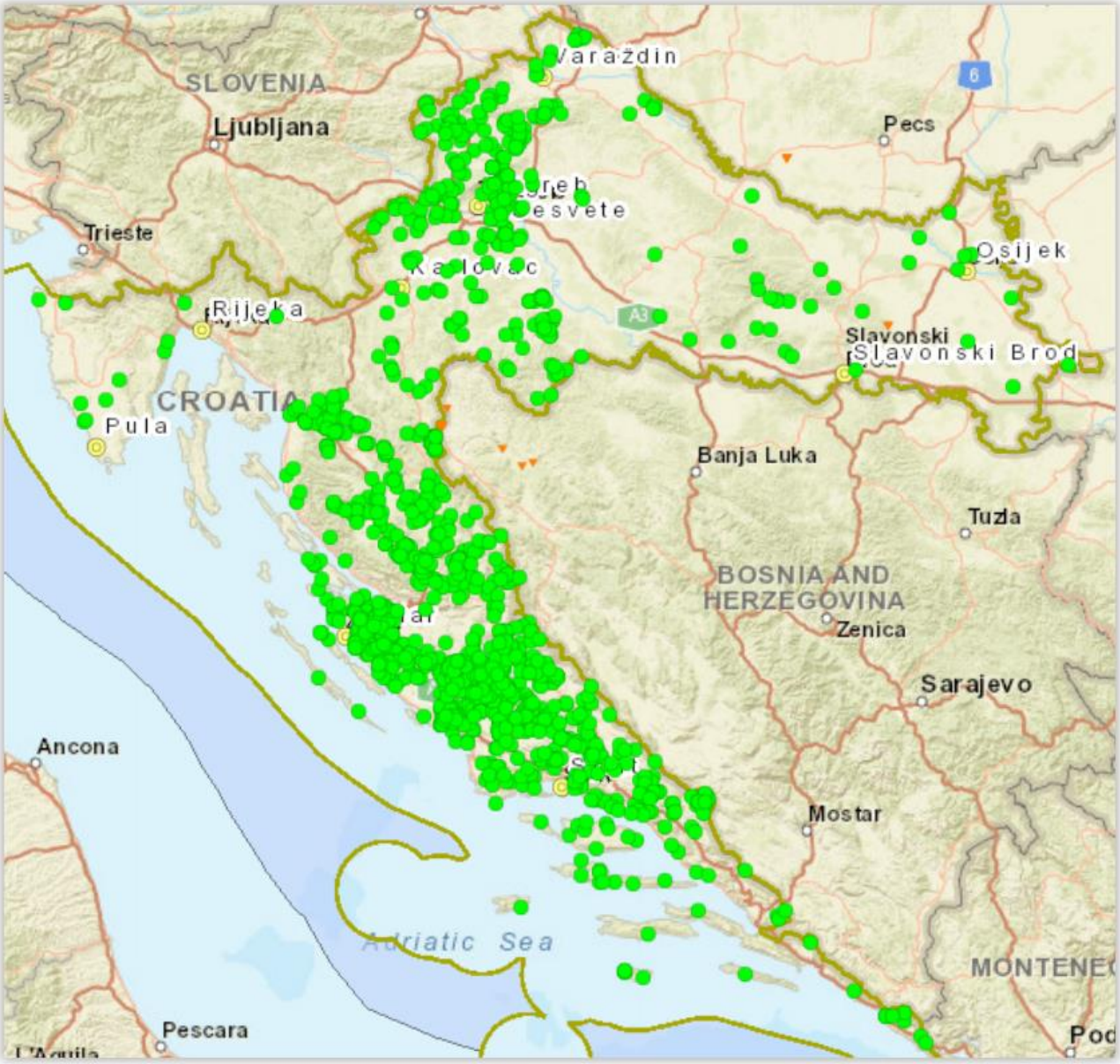

Slika 18: http://zeos.duzs.hr/vos_web/ 2017. godina, 1167 požara

Tablica 4: Raspodjela požara raslinja po vremenu aktivnog gašenja u požarnoj sezoni (podaci DUZS-a – VOS-a)

	mjesec	<=4 sata		>4 <=12 sati		>12 sati		Ukupno požara
		broj	%	broj	%	broj	%	
2018.	VI.	171	95,00%	7	3,89%	2	1,11%	180
	VII.	306	92,73%	20	6,06%	4	1,21%	330
	VIII.	298	86,13%	28	8,09%	20	5,78%	346
	IX.	238	92,61%	10	3,89%	9	3,50%	257
	X.	209	96,31%	5	2,30%	3	1,38%	217
	VI.-IX.	1222	91,88%	70	5,26%	38	2,86%	1330
	I.-XII.	1745	93,07%	84	4,48%	46	2,45%	1875

U prosjeku, 91,88% (2017. 77,57%) u sezoni te 93,07% (u 2017. 84,71%) požara tijekom cijele godine u potpunosti je ugašeno u prva 4 sata od trenutka zaprimanja prve dojave (tablica 4), što je pokazatelj vrlo brzog angažiranje dostatnog broja vatrogasnih snaga ali i ipak nešto manje brzine širenja požara te manjeg broja požara raslinja u 2018. u odnosu na 2017. godinu. U 2,86% (2017. 10,99%) požara u požarnoj sezoni vrijeme do potpunog gašenja trajalo je više od 12 sati.

U tome je bitno napomenuti da je uzeto u obzir vrijeme do potpunog gašenja u koje ulazi i vrijeme čuvanja i sanacije požarišta u cjelini nakon što je već požar lokaliziran a većina vatrogasnih snaga vraćena u matične postrojbe ili preusmjerena na eventualne druge intervencije.

Požari na minski sumnjivim površinama

Isto tako 2018. godine nije bilo većih požara (tablica 5) na minski sumnjivim površinama (sukladno izvješćima vatrogasnih postrojbi) u odnosu na 2017. godinu (tablica 6) što je također utjecalo na smanjenje opožarene površine. Takovi požari zbog mogućnosti ozljeđivanja uslijed eksplozija onemogućuje pristup zemaljskim snagama, a i zračne snage (zbog sigurnosti posade i zrakoplova) ne gase iznad minski sumnjivih područja pa se stoga takovi požari većinom nadziru ili gase sa sigurnih površina (prometnica, sigurnih makadamskih putova i sl.) što za posljedicu najčešće ima i veću opožarenu površinu.

Tablica 5: Požari raslinja na miniranom ili minski sumnjivom prostoru na priobalnom i kraškom području u 2018. (podaci DUZS-a - Vatrogasnog operativnog središta)

Požari raslinja na miniranom ili minski sumnjivom području	broj požara	opožarena površina (ha)	IOP (ha/požar)
požarna sezona (lipanj-listopad) 2018.	1	Izvid nije procijenjeno	-
siječanj – prosinac 2018.	4	1 ha 3 izvida nisu procijenjena	0,25

Kontinentalni dio:

1 požar u minirano (sisačko-moslavačka) , van požarne sezone 3 ha – IOP = 3

Tablica 6: Požari raslinja na miniranom ili minski sumnjivom prostoru na priobalnom i kraškom području u 2017. (podaci DUZS-a - Vatrogasnog operativnog središta)

Požari raslinja na miniranom ili minski sumnjivom području	broj požara	opožarena površina (ha)	IOP (ha/požar)
požarna sezona (lipanj-listopad) 2017.	17	9978	586,94
siječanj – prosinac 2017.	57	10803	189,53

Raspodjela požara raslinja po sedam priobalnih županija

Iz tablice 7 vidljivo je kako je požarima najopterećenije bilo područje Splitsko - dalmatinske pa Šibensko - kninske i Zadarske županije, a najviše opožarenih površina evidentirano je u Dubrovačko neretvanskoj županiji (zbog 3 velika požara u požarnoj sezoni koji su izbili pri kraju mjeseca rujna – 1 kod Orebića, 1 kod Kule Norinske i 1 u Konavlima).

Zračne snage najviše su djelovale u Splitsko - dalmatinskoj županiji.

Tablica 7: Raspodjela požara raslinja po sedam priobalnih županija

ŽUPANIJA	POŽARI RASLINJA	POVRŠINA ha	ZRAČNE SNAGE UKUPNO (CL+AT+HL)
ISTARSKA	157	75	2
PRIMORSKO-GORANSKA	88	24	1
LIČKO-SENJSKA	65	96	0
ZADARSKA	287	1246	48
ŠIBENSKO-KNINSKA	363	497	35
SPLITSKO-DALMATINSKA	767	548	58
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	148	1404	40
UKUPNO PRIOBALJE	1875	3890	184

Provedene evakuacije

Zbog šumskih požara provedene su ukupno 2 preventivne evakuacije u Dubrovačko – neretvanskoj županiji (općina Orebić)

25. rujna u mjestu Mokalo (35 ljudi), Podvlaštica, Stankovići, kamp „Lavanda” (122 gostiju), kamp „Nevio” (331 gostiju)

26. rujna Villa „Antonio” – Postup (35 gostiju).

PODACI O POŽARIMA RASLINJA CJELOKUPNOM PODRUČJU REPUBLIKE HRVATSKE

Požari raslinja nisu samo karakteristika priobalnog i kraškog područja (7 priobalnih županija), već se oni događaju i u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske iako su oni nešto slabijeg inteziteta te rijetko zahvaćaju krošnju šume. Ukupan broj požara u Republici Hrvatskoj, koji su zabilježeni u Vatrogasnom operativnom središtu u zadnjih 12 godina prikazan je na sljedećem grafikonu.

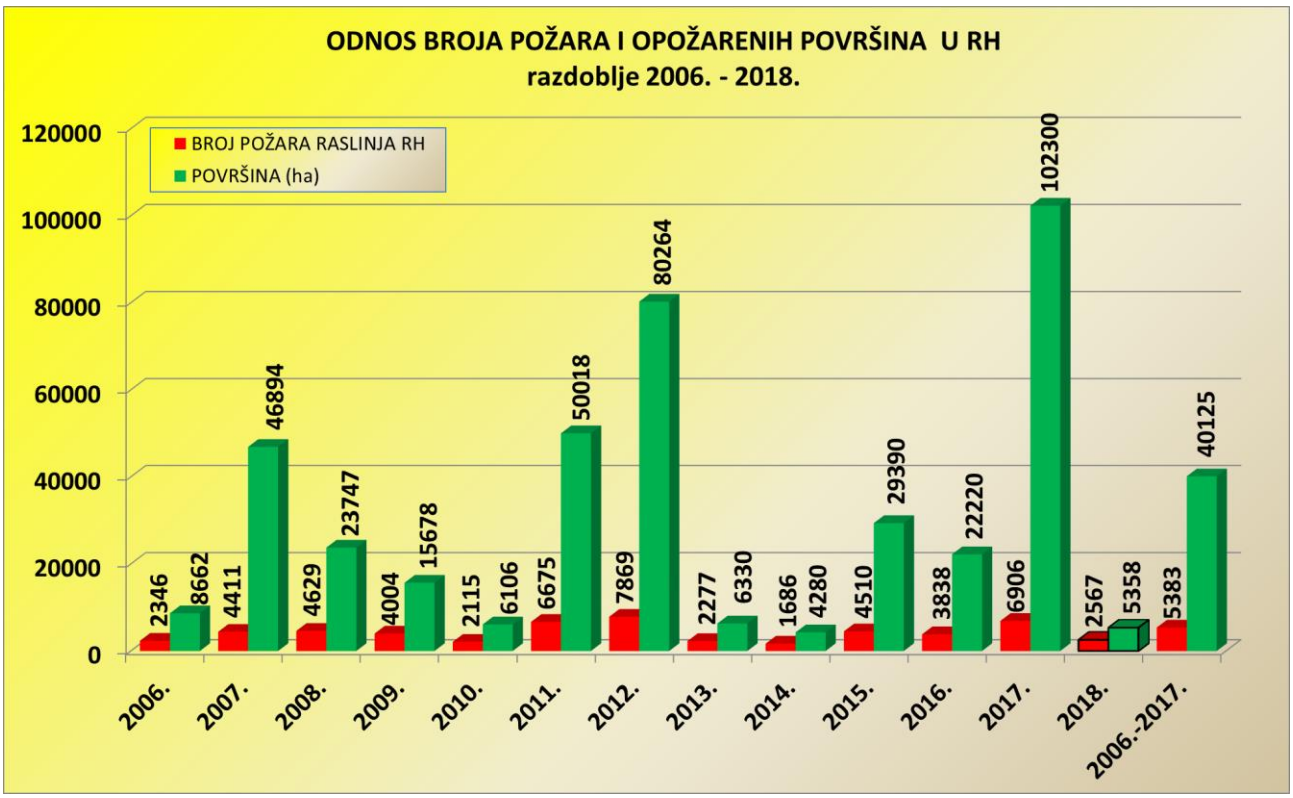

Grafikon 4: Odnos broja požara i opožarenih površina u cijeloj Republici Hrvatskoj

Važno je napomenuti da je ova analiza napravljena isključivo za požare raslinja (nisu uračunati razni požari smeća, deponija, drvenih distribucijskih stupova i drugih požara na otvorenom prostoru ukoliko nije bila opožarena i određena površina raslinja).

BROJ STRADALIH OSOBA (GRAĐANI I VATROGASCI) U POŽARIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Broj stradalih u požarima raslinja u 2018. godini

U gašenju požara raslinja na priobalnom i kraškom području (podaci dobiveni u Vatrogasnom operativnom središtu) 8 osoba je bilo ozlijeđeno od kojih je 6 vatrogasaca (od toga 3 teže - ozljeda oka i prijelomi ekstremiteta) te 2 građanina, dok smrtno stradalih nije bilo.

Gledajući ukupno Republiku Hrvatsku (prema izvješćima vatrogasaca sa terena), u požarima raslinja 9 osoba je bilo ozlijeđeno od kojih je 6 vatrogasaca te 3 građanina, dok je jedna osoba smrtno stradala.

Broj ukupno stradalih u požarima u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2007. - 2018. godine

Napominje se kako se navedeni podaci u tablici 8 temelje na izvješćima vatrogasnih postrojbi o vatrogasnim intervencijama zaprimljenim u Vatrogasnom operativnom središtu Državnog centra zaštite i spašavanja Državne uprave za zaštitu i spašavanje i ne predstavljaju u potpunosti sve podatke vezane za požare u Republici Hrvatskoj (točnijim podacima raspolaže Ministarstvo unutarnjim poslova).

GODINA	BROJ EVIDENTIRANIH POŽARA U REPUBLICI HRVATSKOJ			BROJ OZLIJEĐENIH OSOBA U POŽARIMA (od toga vatrogasaca)	BROJ UKUPNO SMRTNO STRADALIH OSOBA U POŽARIMA (od toga vatrogasaca)
	POŽARI NA OTVORENOM PROSTORU - raslinje i ostali požari (površina u ha)	POŽARI U/NA OBJEKTU	POŽARI PRIJEVOZNOG SREDSTVA		
2007.	7 049 (46 701 ha)	2 468	623	42 (6 vatrogasaca)	24 (13 vatrogasaca od toga 12 na Kornatima)
2008.	7 317 (23 747 ha)	2 682	626	42 (6 vatrogasaca)	23
2009.	6 823 (15 678 ha)	2 662	631	56 (15 vatrogasaca)	20
2010.	4 523 (6 106 ha)	2 738	598	47 (5 vatrogasaca)	17
2011.	10 014 (49 987 ha)	2 931	536	82 (8 vatrogasaca)	21
2012.	10 852 (80 265 ha)	2 982	511	89 (18 vatrogasaca)	24 (1 vatrogasac)
2013.	4 658 (6 315 ha)	2 767	488	65 (5 vatrogasaca)	20
2014.	3 855 (4 280 ha)	2 919	546	81 (10 vatrogasaca)	21
2015.	8 014 (29 390 ha)	3 430	706	95 (11 vatrogasaca)	24
2016.	6 807 (22 224 ha)	3 467	719	114 (17 vatrogasca)	22
2017.	10 039 (102 297 ha)	3 531	765	194 (99 vatrogasaca)	25
2018.	5 625 (5 358 ha)	3 476	866	139 (22 vatrogasca)	23

Tablica 8: Broj ukupno stradalih u požarima u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2007. - 2018. godine

VATROGASNE SNAGE NA PRIOBALJU TIJEKOM POŽARNE SEZONE 2018. GODINE

Učinkovito gašenje požara raslinja je moguće jedino uz dobru prethodnu pripremu i koordinaciju zrakoplovnih i zemaljskih snaga. U ovogodišnjoj požarnoj sezoni bile su angažirane sljedeće zemaljske snage:

Ukupne snage na priobalju tijekom požarne sezone 2018. godine

- **6.192 vatrogasca iz vatrogasnih postrojbi** priobalnih županija (**1.116** u JVP i **5.076** u DVD)
- **1.113 sezonskih vatrogasaca** angažiranih na lokalnoj razini
- putem redovite dislokacije angažirano je **90** vatrogasca sa **21** vozilom iz kontinentalnog dijela Republike Hrvatske dislocirano je na **11** mjesta i u sjedištima Državne intervencijske postrojbe (u jednoj smjeni)
- **59 pripadnika Državne intervencijske vatrogasne postrojbe** angažiranih na svim potrebnim lokacijama i u Sezonskim intervencijskim vatrogasnim postrojbama na otocima
- Hrvatska vojska stavila je na raspolaganje **200** pripadnika protupožarnih Namjenski organiziranih snaga Oružanih snaga Republike Hrvatske (kopnene, zrakoplovne i pomorske snage) u spremnosti za brzu intervenciju te dodatne snage do **100** pripadnika za ojačanje snaga
- snage interventne i temeljne policije.

Od ove godine uvedeno je stalno dežurstvo Interventnog tima za helikoptersko spašavanje sastavljenog od pripadnika Hrvatske gorske službe spašavanja i Državne vatrogasne intervencijske postrojbe uz pomoć helikoptera Oružanih snaga Republike Hrvatske kao nova sposobnost koja značajno doprinosi sigurnosti gasitelja koji se zbog nastalog požara mogu naći u potencijalnoj pogibelji.

Sukladno traženjima županijskih vatrogasnih zapovjednika za pružanje pomoći putem izvanredne dislokacije, temeljem zapovjedi glavnog vatrogasnog zapovjednika Republike Hrvatske za potrebe gašenja velikih požara u priobalju, u protupožarnoj sezoni 2018. g. pripadnici vatrogasnih postrojbi s kontinenta angažirani su u požarima na području Metkovića - Kule Norinske i Orebića na poluotoku Pelješcu u Dubrovačko – neretvanskoj županiji. Pripadnici Državne intervencijske vatrogasne postrojbe angažirani su dodatno i na izvanrednoj dislokaciji u mjestu Lokva – Rogoznica u Splitsko – dalmatinskoj županiji s 28 vatrogasaca i 9 vozila. U akcijama gašenja tog požara (pretežno sanacije i čuvanja požarišta) bilo je angažirano i 103 pripadnika protupožarnih Namjenski organiziranih snaga Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Državna intervencijska vatrogasna postrojba (DVIP)

Državna vatrogasna intervencijska postrojba (u daljnjem tekstu DVIP) s svoje četiri baze (DIP Zadar, DIP Šibenik, DIP Split i DIP Dubrovnik) sudjelovala je kao i svake godine na čitavom nizu značajnih intervencija u protupožarnoj sezoni no bitno manje nego u 2017. godini.

Pripadnici DVIP-a su intervenirali na brojnim intervencijama gašenja požara. Intervencije su bile na prostorima četiri dalmatinske županije. Na intervencijama su pripadnici DVIP-a odradili **2.414** sati rada, a vodili su i sezonske intervencijske vatrogasne postrojbe na otocima.

Na svim su intervencijama pripadnici DVIP-a, zajedno sa domicilnim vatrogascima, dislociranim vatrogascima s kontinenta, pripadnicima profesionalnih vatrogasca iz kontinentalnih javnih vatrogasnih postrojbi, pokazali veliku požrtvovnost te ulagali nadljudske napore sa ciljem gašenja požara koji su prijetili stanovništvu i njihovim kućama, turistima i drugoj imovini.

PREGLED SUDJELOVANJA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U PROTUPOŽARNOJ ZAŠTITI U 2018. GODINI

Od **1. siječnja do 31. prosinca 2018**. upućeno je od strane Državne uprave za zaštitu i spašavanje **194** zahtjeva za zračne snage od kojih je **70** ili 36% bilo za zadaće izviđanja (u 2017. bilo je **623** zahtjeva od kojih je **36** ili 5,78% bilo izviđanje). Upućena su tri (**3**) zahtjeva za angažiranje kopnenih snaga. Dakle ukupno je od strane Državne uprave za zaštitu i spašavanje upućeno **197** zahtjeva, a **6** ih je stornirano (**3** za protupožarna izviđanja i **3** za gašenje).

Zračne snage su sudjelovale na **88** požara i to:

1. Šibensko-kninska županija: **23** požara
2. Splitsko- dalmatinska županija: **26** požar
3. Zadarska županija: **23** požara
4. Dubrovačko-neretvanska: **14** požara
5. Istarska županija: **1** požar
6. Primorsko-goranska: **1** požar

Zračne su snage u 2018., ostvarile **2.378** leta s **504,25** sati naleta, izbačeno je **10.948 t** vode, utrošeno: **296.588 l** goriva, utrošeno **2.358 l** pjenila, prevezeno je **115** osoba, te prevezeno **14,6** tona opreme što je višestruko **manje** od 2017. godine.

Godina	Aktivnost	Broj letova	Sati naleta	Litara goriva	Izbačeno vode u t	Prevezeno osoba	Tona opreme
2016. godina	Požar	6.364	937:05	618.852	34.228	442	72
2017. godina	Požar	17.606	2.773:30	1.718 106	81.951	283	188
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(65)	(111:15)	(36.005)	(99)	(23)	(1)
2018. godina	**Požar**	**2.378**	**504:25**	**296.588**	**10.948**	**115**	**14,6**
Od toga:	Protupožarna izviđanja (PPI)	(106)	(143:00)	(43.934)	(198)	(0)	(0)

Tablica 9: Pregled aktivnosti Oružanih snaga Republike Hrvatske u protupožarnoj zaštiti u 2018. g. i usporedba s 2017. i 2016.

U 2018 godini povećan je broj izviđanja u odnosu na 2017. godinu što je svakako pridonijelo bržem uočavanju požara i samom početku gašenja.

Od ove godine uvedena je nova sposobnost nazora putem besposadnog zrakoplovnog sustava koji je korišten **11** puta, na **5** lokacija sa **7:54** sati naleta.

Kopnene snage u 2018. godini angažirane **3** puta sa **357** pripadnika Protupožarnih namjenski organiziranih snaga Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Za angažiranjem mornaričkih snaga nije bilo potrebe.

Za razliku od 2017. godine, u 2018. nije bilo zahtjeva za pomoć i zračne snage nisu sudjelovale u inozemstvu.

ZNAČAJNIJI POŽARI NA OTVORENOM PROSTORU U PRIOBALNOM DIJELU REPUBLIKE HRVATSKE U 2018. GODINI.

Karakteristika cijele požarne sezone 2018. godine je da je bilo znatno manje nepovoljnih vremenskih prilika koje bi otežavale gašenje nastalih požara. Izuzetno topla i sušna ljetna razdoblja bila su znatno kraća nego u godinama s najvećim brojem požara (2011., 2012., 2015. i 2017.), oborina je bilo nešto više i bile su donekle raspoređene duž priobalja te nije bilo toliko dana s jakim vjetrom. Iznimka je bio mjesec rujan koji je zbog vremenskih prilika i nastalih požara u Dubrovačko – neretvanskoj županiji zabilježen kao najzahtjevniji u požarnoj sezoni 2018. godine.

Uobičajeno požarno najopterećenije županije (no znatno manje nego prošle godine) bile su Zadarska, Šibensko – kninska i posebice Splitsko – dalmatinska županija.

Najviše požara izbilo je u Splitsko – dalmatinskoj županiji, a najviše izgorene površine bilo je u Dubrovačko – neretvanskoj županiji (vidljivo u tablici 6)

Ove godine neki od zahtjevnijih i dugotrajnijih požara (uz požare manjeg intenziteta), nastali su (slično kao i 2016. godine) kao posljedica suhog olujnog nevremena i udara munja što je bilo izraženije na nekim od srednjodalmatinskih otoka.

Od značajnijih požara izdvajaju se požari koji je nastali:

Lipanj 2018. g.

5. lipnja nastao je požar u Splitsko – dalmatinskoj županiji kod mjesta Vrsine – Naje,

8 lipnja zabilježen je nastanak požara na područja Šibensko – kninske (Knin, Bralovac) i Splitsko – dalmatinske županije (Dugi Rat – Zagrad),

27. lipnja nastao je veći broj zahtjevnijih požara na području Šibensko – kninske županije (Šibenik, Dubrava, Podi, Vodice, Drčula-Okit, Njivice – Put Vida).

Srpanj 2018. g.

7. srpnja izbio je požar u Zadarskoj županiji (Dugi otok – uz PP Telašćica),

11. srpnja gori u Šibensko-kninskoj županiji na lokaciji Perković – Sitno donje, 13. srpnja dolazi do požara u Splitsko-dalmatinskoj županiji na otoku Hvaru (Velo Grablje) i 14. srpnja u Istarskoj županiji (Vodnjan – Galižana),

u drugoj polovici mjeseca srpnja i to 23. gori u Splitsko-dalmatinskoj županiji (Svilaja – Gornji Baljci), 24. srpnja u Šibensko-kninskoj županiji (Srima – Jadrija), 26. srpnja Zadarskoj županiji (Kožino) i 27. srpnja u Šibensko-kninskoj županiji (Žirje),

30. srpnja nastaje požar i u Ličko-senjskoj županiji (Otočac – Drenov klanac) te u Zadarskoj (Galovac – Debeljak).

Kolovoz 2018. g.

11. kolovoza 2018. u okolici Omiša – Lokva Rogoznica koji je zahvatio i dvije vatrogasne cisterne lokalnog DVD-a Omiš i gdje je izgorilo oko 100 ha te sudjelovao značajniji broj zračnih snaga (6 CL, 4 AT) ali i velik broj vatrogasaca (244 vatrogasca i 54 vozila), uz uključivanje 103 pripadnika Hrvatske vojske,

12. kolovoza ponovno gori u Šibensko-kninskoj županiji (Dobri dolac) ali i u Istarskoj županiji (Gamboci),

19. kolovoza u Splitsko-dalmatinskoj županiji gori na otoku Brač – (uvala Rasotica), i na tom požaru je tijekom akcije jedan vatrogasac teže ozlijeđen (ozljeda oka),

22. kolovoza gori u Šibensko-kninskoj županiji (Grebaštica – Brnjača) i na tom požaru izgorjelo je oko 100 ha i sudjelovao veći broj zračnih (2 CL 1 AT) i zemaljskih snaga (52 vatrogasaca i 20 vozila), isti dan u Šibensko-kninskoj županiji gori Raslina (brdo Plana),

25. kolovoza dolazi do požara Splitsko-dalmatinskoj županiji (Dicmo – Krušvar).

Rujan 2018. godine

25. rujna 2018. izbio je požar u županiji Dubrovačko-neretvanskoj na poluotoku Pelješcu kod naselja Mokalo – Orebić izgorjelo je oko 597 ha, sudjelovalo je kumulativno 7 CL, 2 AT i 4 HL te 368 gasitelja s 77 vozila (od toga 51 DVIP sa 16 vozila i 104 HV sa 13 vozila),

Slika 19: Prikaz opožarene površine na poluotoku Pelješcu kod naselja Mokalo – Orebić

26. rujna 2018. Požar u županiji Dubrovačko-neretvanskoj Kula Norinska kod Metkovića izgorjelo je oko 611 ha, sudjelovalo kumulativno 8 CL, 4 AT, 2 HL te 143 gasitelja s 31 vozilom (od toga 12 DVIP sa 4 vozila i 52 HV sa 7 vozila).

Slika 20: Prikaz opožarene površine na lokaciji Kula Norinska kod Metkovića

Sažeto može se istaknuti da vezano uz nastale štete u požarnoj sezoni 2018. godine osim dijelom na infrastrukturi i svakako okolišu (neusporedivo manje nego lani), nije bilo direktnih značajnijih većih šteta za građane Republike Hrvatske, turiste i njihovu imovinu (požarom je oštećeno nekoliko stambenih i gospodarskih objekata).

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE PROVEDBE PROGRAMA AKTIVNOSTI U 2018. GODINI

Za potrebe provedbe Programa aktivnosti u 2018. godini iz Državnog proračuna je na projektu K260089 Državne uprave za zaštitu i spašavanje planirano 25.330.000,00 kuna.

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna za 2018. godinu te preraspodjelom sredstava, tekući plan povećan je za 2.300.000,00 kuna i konačno za potrebe Državne uprave za zaštitu i spašavanje iznosio 27.630.000,00 kuna (godišnji plan projekta). Realizacija navedenih sredstava iz nadležnosti Državne uprave za zaštitu i spašavanje, prikazana je u tablici 10.

ŠIFRA PROJEKTA	PROGRAM AKTIVNOSTI U PROVEDBI POSEBNIH MJERA ZAŠTITE OD POŽARA	IZNOS
K260089	UKUPNO PLANIRANA SREDSTVA ZA POTREBE DRŽAVNE UPRAVE ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE	27.630.000,00 kn
	REALIZIRANO DO 31. 12. 2018. GODINE	26.604.358,20 kn
	REALIZIRANO U ODNOSU NA GODIŠNJI PLAN (%)	96,29 %

Tablica 10: Realizacija financijskih sredstava Programa aktivnosti u 2018. godini

Od planiranih financijskih sredstava Državne uprave za zaštitu i spašavanje (27.630.000,00 kn) realizacija u odnosu na godišnji plan iznosila je 96,29 %.

Za potrebe provedbe Programa aktivnosti u 2018. godini iz Državnog proračuna je na projektu A545035 Ministarstva obrane planirano je 80.895.516,00 kuna. Realizacija navedenih sredstava iz nadležnosti Ministarstva obrane, prikazana je u tablici 11.

ŠIFRA PROJEKTA	PROGRAM AKTIVNOSTI U PROVEDBI POSEBNIH MJERA ZAŠTITE OD POŽARA	IZNOS
A545035	UKUPNO PLANIRANA SREDSTVA ZA POTREBE MINISTARSTVA OBRANE	80.895.516,00 kn
	REALIZIRANO DO 31. 12. 2018. GODINE	80.745.214,07 kn
	REALIZIRANO U ODNOSU NA GODIŠNJI PLAN (%)	99,8 %

Tablica 11: Realizacija financijskih sredstava Programa aktivnosti u 2018. godini

Od planiranih financijskih sredstava Ministarstva obrane (80.895.516,00 kn), realizacija u odnosu na godišnji plan iznosila je 99,8 %.

Ukupno je za realizaciju Programa aktivnosti s pozicija Državne uprave za zaštitu i spašavanje i Ministarstva obrane ukupno (do 31.12.2018. godine) realizirano 104.774.279,11 kn.

Napominje se da su troškovi ovogodišnje požarne sezone financirani temeljem Programa aktivnosti, a prvenstveno zbog produžetka tzv. glavnog napora požarne sezone i nakon 30. rujna (do 15. listopada) prekoračili planirani iznos za zemaljske snage od prvotno planiranih 25.330.000,00 kn.

GENERALNI UTJECAJ NA REZULTATE POŽARNE SEZONE 2018.

Svakako generalno gledajući, a kao i svake požarne sezone, najveći utjecaj na broj požara, opožarenu površinu i intenzitet imali su vremenski uvjeti (niže ljetne temperature i više periodički raspoređenih padalina). Zasigurno je u određenoj mjeri, a poučeni prošlogodišnjim negativnim iskustvom, i povećana svijest ljudi o potrebnom poduzimanju mjera zaštite od požara ali i opreznost prilikom čišćenja poljoprivrednih površina kao i strah od represivnih mjera (podnošenja prekršajnih i kaznenih mjera), zajednički pridonio smanjenom broju nastalih požara.

Pred ljeto i tzv. glavni napor požarne sezone provodile su se pojačane promidžbene aktivnosti nadzora kamerama i iz zraka, olakšana je i unaprjeđena suradnja s policijskim upravama, lučkim upravama i županijskim vatrogasnim operativnim centrima na području priobalja, a sigurno nije niti zanemariv doprinos novog i sadržajno dodatnim kratkoročnim mjerama nadopunjenog (temeljem sveobuhvatne analize provedene krajem 2017. godine Programa aktivnosti u 2018. godini.

Programom aktivnosti u 2018. bile su i propisane nove kratkoročne mjera koje su u većoj mjeri realizirane ili je njihova realizacija u završnoj fazi, a odnosile su se na: tehnički novoopremljeno Situacijsko operativno središte u funkciji rada novoformiranog Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama; nadzor iz stacionarnih (zemaljskih) kamera; grupiranost i popunjenost vatrogasnih snaga; izrađeni novi Programi osposobljavanja vatrogasnih snaga; izgradnja novih konkretnih dionica protupožarnih prosjeka/šumskih putova (u 2018. izgrađeno je 25,08 km novih dionica); definiranje dionica uz auto ceste i/ili druge važnije objekte za razminiranje; izrada Standardnog operativnog postupka – (SOP-a) za prekograničnu suradnju u gašenju požara i SOP u slučaju prinudnog slijetanja protupožarnog zrakoplova na morsku površinu; osiguranje operativne upotrebe aerodroma Otočac i Sinj; utvrđivanje podataka o sustavu veza i izrada informacijsko - komunikacijskog priručnik za žurne službe, jedinstvenog sustava putem programa za upravljanje i vođenje vatrogasnih intervencija (UVI); nabavka 23.000 l pjenila za gašenje požara iz zraka (Ministarstvo obrane Republike Hrvatske); izrada Smjernica za odnose s medijima te kriznih komunikacijskih procedura; izrada smjernica za uključivanje Stožera civilne zaštite; ubrzan proces donošenja Programa aktivnosti; uvećan iznos za realizaciju Programa aktivnosti.

ZNAČAJNIJE PREVENTIVNE AKTIVNOSTI U PROVEDBI POŽARNE SEZONE

Od značajnijih preventivnih aktivnosti u 2018. godini u odnosu na prethodne godine navodi se provođenje češćeg izviđanja putem zemaljskih protupožarnih ophodnji, snimanje besposadnim letjelicama – dronovima. U 2018. godini izvršen je značajno veći broj (nego 2017.) izviđanja protupožarnim zrakoplovima Oružanih snaga Republike Hrvatske iz zraka te je omogućen dohvat podataka (slike) većeg broja nadzornih kamera (koje se sada s jednog mjesta mogu posredno koordinirati i nadzirati iz tehnički novoopremljenog Situacijskog operativnog središta i novoustrojenog i kadrovski ojačanog Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama).

Rute izviđanja PP zrakoplova – Jug i sjever

Slika 21: Ruta izviđanja PP zrakoplova - Jug

Slika 22: Ruta izviđanja PP zrakoplova - Sjever

Postupanje tijela represije tijekom i nakon požarne sezone u 2017. godini na osobe koje su privedene i osumnjičene da su namjerno izazvali veći broj požara također je utjecalo na smanjenje namjernih izazivanja požara kao i uspostavljeni veći nadzor nad teritorijem u vidu stacionarnih kamera visoke rezolucije, stalnih izviđanja (protupožarnim zrakoplovima) te promatranjima od strane osmatrača, dronova ili bezposadnih letjelica.

Neke od snimki požara praćenih kamerama (snimke požara u razbuktanoj fazi).

Slika 23: Hvar – Poljun

Slika 24: Lokva Rogoznica, Medići

ZNAČAJNIJI UTJECAJ NA REZULTATE POŽARNE SEZONE

Od značajnijih utjecaja na rezultate još valja spomenuti mjere Vlade Republike Hrvatske (pomoć krajem 2017. godini u iznosu od 7,5 milijuna kuna) kao i aktivna uloga premijera i ministara (posebno Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva obrane Republike Hrvatske), zatim postupanja tijela represije tijekom i nakon požarne sezone u 2017. godini te u proljeće 2018, provođenje (i izvješćivanje s provedenih) inspekcijskih nadzora koja su proširena s ljetnog i na proljetni dio godine (ožujak, travanj i svibanj), zatim evidentan je i aktivniji rad većeg broja subjekata u provođenju Programa aktivnosti 2018. godine jednim dijelom i gradova i općina te županija (no smatra se ipak nedovoljno), kao i već prije spomenuto preventivno djelovanje (rano otkrivanje, izviđanje, ophodnja i predikcija požara te u konačnici i reakcija vatrogasnih snaga (s više snaga u početnom udaru).

Na manji broj požara sigurno su u određenoj mjeri utjecale prethodno spomenute preventivne aktivnosti putem češćeg izviđanja putem zemaljskih protupožarnih ophodnji, snimanja besposadnim letjelicama - dronovima i redovitim provođenjem izviđanja protupožarnim zrakoplovima Oružanih snaga Republike Hrvatske iz zraka te sve većim brojem nadzornih kamera koje se sada s jednog mjesta mogu koordinirati i nadzirati iz tehnički novo opremljenog Situacijskog operativnog središta i novoustrojenog i kadrovski ojačanog Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske u Divuljama.

Kao rezultat svih do sada poduzetih mjera i aktivnosti kao pozitivna zapažanja odnosno, već i kao naučene lekcije, navode se:

1. manji broj požara (utjecaj uz poduzete mjere imali su i vremenski uvjeti)
2. manje opožarene površine (utjecaj uz poduzete mjere i lani puno opožarene površine)
3. najmanji indeks opožarene površine (IOP) unazad više od 10 godina
4. brže donošenje odluka na svim razinama
5. brže djelovanje zračnih snaga (sada ovlast Zapovjednog operativnog središta iz Zagreba prenesena u vojni dio Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Divulje)
6. aktivno sudjelovanje pripadnika Zapovjednog operativnog središta Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske
7. kvalitetna razmjena informacija
8. aktivna komunikacija s medijima
9. brže uočavanje požara (izviđanja iz zraka)
10. brže i kvalitetnije intervencije vatrogasaca (početno veći broj vatrogasaca i vozila)
11. mogućnost predviđanja (razvoj, širenje požara)
12. praćenje tijeka požara putem kamera i aplikacija
13. bolje pokazivanje prostornih podataka na ZEOS-u (nove aplikacije „Dnevnik 2.0“ i „Pregled upotrebe snaga“)
14. ubrzan prijenos podataka (uspostavljena deducirana svjetlovodna veza)
15. aktivno sudjelovanje pripadnika Ministarstva unutarnjih poslova
16. smanjenje potrebe za angažiranje lokalnih i državnih resursa
17. aktivno uključivanje i angažman čelnika državnih i lokalnih vlasti
18. uvođenje novih tehnologija
19. uspostavljen Tim za helikoptersko spašavanje (HGSS, DUZS, MORH)
20. provođenje redovitih brifinga, kontinuirane analize zapažanja, uočavanje lekcija i pretvaranje ih u naučene.

No, usprkos svim rezultatima požarne sezone ne smije se zaključiti da su sve dosadašnje poduzete mjere i aktivnosti dovoljne. Iskustveno analizirajući vršne vrijednosti iz prethodno prikazanog grafikona 1., nakon godine u kojoj je nastao veliki broj požara slijedi godina, dvije, najviše tri koje su nešto blaže i operativno (vatrogasno) manje zahtjevne pa opet slijedi „teška” sezona.

Ističe se i da je 2017. godini nastao veliki broj zahtjevnih požara sa razmjerno manjom štetom na vatrogasnim vozilima dok je 2018. godine nastao neusporedivo manji broj požara no zabilježene su veće štete na vatrogasnim vozilima (dva izgorena i oštećena u prometnim nesrećama - prevrtanje vozila).

U 2018. godini bilo je (za razliku od 2017.) i nekoliko teško ozlijeđenih vatrogasaca (lomovi ekstremiteta, teška ozljeda oka). Nadalje, ne u samom gašenju požara na otvorenom prostoru nego prilikom gašenja požara na plovnim objektima na moru (kojih je u 2018. godini godine bilo podosta, a za očekivati je da će zbog kontinuiranog povećanja pomorskog prometa u budućnosti biti još i više) i nastale eksplozije, ozlijeđena su tri vatrogasca.

Nadalje, 8. kolovoza 2018. godine u vrijeme održavanja glazbenog događaja profesionalni vatrogasac prilikom obavljanja dužnosti voditelja protupožarnog osiguranja bio je napadnut od strane dvije mlađe muške osobe te je zadobio frakturu vilice i napuknuće jagodične kosti.

To samo dokazuje da je vatrogasna djelatnost izuzetno opasna i nema pravila na način da će veći broj nastalih požara nužno imati za posljedicu i veće štete na vatrogasnoj opremi i vozilima kao brojnije ozljede vatrogasaca jer dovoljan je jedan kompleksan i zahtjevan požar da ugrozi, kako gasitelje tako i stanovništvo i turiste, a o čemu nažalost svjedočimo i u 2018. godini (nakon onih 2017. u Portugalu) u Grčkoj i ponovno u Americi (Kalifornija) sa smrtnim posljedicama.

Stoga je i nadalje potrebno unapređivati sigurnost vatrogasaca boljom i modernijom opremom, ali i kontinuirano obnavljati znanja i dodatno se osposobljavati na svim razinama.

Svakako se mora istaknuti, a to već postaje i strateški problem daljnjeg razvoja vatrogastva, sve veći nedostatak operativnog vatrogasnog kadra i da se osim stalnog navođenja primjera različitih „motivacijskih“ modela iz okruženja, krene s konkretnim prijedlozima i operacionalizacijom različitih mjera poticaja za bavljenje vatrogasnim operativnim poslom.

ZAKLJUČCI ANALIZE POŽARNE SEZONE 2018.

Jedan od zaključaka provedenog Okruglog stola na temu analize požarne sezone koji je održan 21. i 22. studenog (uz prethodno održane odvojene sastanke i analize svih inspekcijskih službi i županijskih vatrogasnih zapovjednika) sa prisutnih pedesetak predstavnika tridesetak subjekata (što izvršitelja što sudionika) Programa aktivnosti, bio je da posebice jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine) te svi subjekti kao i prijedlogom Programa aktivnosti za 2019. godinu pridodane turističke tvrtke (tvrtke koje upravljaju hotelima, odmaralištima i kampovima uz potporu Hrvatske turističke zajednice), moraju još aktivnije provoditi propisane preventivne mjere i aktivnosti vezane uz zaštitu od požara, ali i uložiti dodatne napore kako bi sigurnost građana i turista bila na još višoj razini (npr. razraditi mjere pripreme za provođenja planske i koordinirane evakuacije i dr.).

Klimatske promjene kojima svjedočimo kao sva predviđanja i prognoze budućeg povećanja prosječnih (posebice ljetnih) temperatura te posljedično i produžetka glavnog napora požarne sezone trebaju se shvatiti kao vrlo ozbiljni budući izazovi.

Svakako jedni od važnijih preduvjeta za unapređivanje preventivnih mjera od nastajanja požara kao i stupnja zaštite i sigurnosti građana, turista, njihove imovine, životinja i prirode su osiguranje više novca za provođenje preventivnih mjera zaštite od požara i operativnih aktivnosti sustava vatrogastva, kadrovski ojačati relevantne inspekcijske službe i osigurati više financijskih sredstava za provođenje nadzora, kadrovski ojačati jedinice lokalne, područne (regionalne) samouprave i sva javnopravna tijela izvršitelja obveza po Programu aktivnosti za ciljano bavljenje zaštitom od požara i međuresornom suradnjom te osigurati više financijskih sredstava i ekipirati stručne timove za planiranje, izradu, provedbu i praćenje projekata Europske Unije.

KONKRETNE NOVE KRATKOROČNE MJERE ZA POBOLJŠANJE PROGRAMA AKTIVNOSTI U 2019. GODINI

Programom aktivnosti za 2019. godinu potrebno je dati dodatni naglasak na provođenje preventivnih mjera zaštite od požara svih subjekata, a posebice od strane gradova i općina.

Uz potrebnu prilagodbu točaka Programa aktivnosti novim zakonskim propisima (Zakon o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave, Zakon o šumama, Zakon o poljoprivrednom zemljištu i dr.), predlaže se nekoliko novih kratkoročnih mjera Programa aktivnosti u 2019. godini koji uključuju nove subjekte bilo kao izvršitelje ili sudionike Programa aktivnosti, kao što su turističke tvrtke, Hrvatsku turističku zajednicu, zbog pojačanog provođenja svih potrebnih mjera vezanih za planiranje provođenja evakuacije turista te čišćenja zaštitnih koridora i pravaca za evakuaciju te Ministarstvo znanosti i obrazovanja i znanstvene institucije zbog potrebe pokretanja inicijative izrade nastavnog programa u cilju upoznavanja učenika osnovnih i srednjih škola s opasnostima od nastanka požara i posljedicama koje izaziva te podizanja razine opće protupožarne kulture.

Predlaže se izraditi tri nova Standardna operativna postupka (Standardni operativni postupak za slučaj korištenja bespilotnih letjelica/dronova prilikom izviđanja i/ili gašenja požara na otvorenom prostoru, Standardni operativni postupak za potrebe žurnog prebacivanja vatrogasne i teške mehanizacije s kopna na otoke i udaljenije poluotoke i obratno, Standardni operativni postupak usklađenog djelovanja u akcijama gašenja požara na moru i na pomorskim objektima).

Naglašavaju se i obveze provođenja mjere oporavka za područja koja su zahvaćena požarom uz cestovnu i željezničku infrastrukturu u kome je osobito važan zaštitni pojas u kojem može doći

do pada nagorjele šumske mase i pojačanih odrona. Predlaže se Programom aktivnosti za 2019. godinu propisati uključivanje pripadnika vatrogasnih organizacija ("ovlašteni vatrogasac") za provedbu nadzora provedbe propisanih preventivnih mjera zaštite od požara.

Nadalje, jedan od novih prijedloga u Programu aktivnosti odnosi se na propisivanje stvaranja preduvjeta za uključivanje pripadnika vatrogasnih organizacija ("ovlašteni vatrogasac") za provedbu nadzora provedbe propisanih mjera zaštite od požara kao i propisivanja potrebe jasnog definiranja svojstva i karakteristika vatrogasne tehnike i opreme specijalizirane za gašenje požara raslinja.

Isto tako potrebno je i nadalje bilježiti zapažanja, provoditi pojedinačne i sveobuhvatne analize, predlagati kratkoročne i srednjoročne mjere, održavati zajedničke sastanke, unapređivati međuresornu suradnju i dogovarati daljnje aktivnosti, a od konkretnih mjera koja su rezultat dosadašnjih zapažanja, dijelom i uočenih lekcija u narednom razdoblju potrebno je:

- predložiti novi Program aktivnosti Vladi Republike Hrvatske na donošenje što ranije
- dati naglasak na provođenju preventivnih mjera od strane svih relevantnih subjekata uz osiguravanje više novca za njihovo provođenje
- kadrovski ojačati relevantne inspekcijske službe i osigurati više financijskih sredstava za provođenje nadzora
- kadrovski ojačati sva javnopravna tijela izvršitelja obveza po Programu aktivnosti za ciljano bavljenje zaštitom od požara i međuresornom suradnjom te osigurati više financijskih sredstava
- daljnje opremanje vatrogasnog sustava (novim vatrogasnim vozilima i sredstvima komunikacije)
- nastaviti osposobljavanja i stručno usavršavanje vatrogasnih kadrova
- rješavanje radno-pravnog statusa vatrogasaca (novim zakonskim rješenjem)
- zakonski zaštititi vatrogasce prilikom obavljanja službene dužnosti (tretirati ih kao službene osobe)
- motiviranje (sezonskih) vatrogasaca za angažiranje u protupožarnoj sezoni
- nastaviti tehničko opremanje i implementaciju sustava video nadzora u Situacijsko operativno središte za potrebe Operativnog vatrogasnog zapovjedništva Republike Hrvatske i projekta UVI u sve vatrogasne postrojbe (profesionalne i dobrovoljne) u Republike Hrvatske
- plansko poduzimanje mjera potrebnih za oporavak opožarenih površina (posebice šuma i u vlasništvu Republike Hrvatske ali i privatnih)
- poboljšati međuresornu suradnju u planiranju i provedbi projekata EU vezanih uz preventivne, operativne i mjere oporavka (ne samo šuma i šumskog zemljišta već generalno).

ZAKLJUČAK

Zaključno, smatra se da će kontinuirani daljnji rad na otklanjanju nedostataka/problema te implementacija prijedloga za poboljšanje/uklanjanje istih utvrđenih sveobuhvatnom analizom požarne sezone iz 2017. godine, zatim provedena analiza i primjena iskustva i iz požarne sezone 2018. godine te realizacija prijedloga, mjera i zadaća Programa aktivnosti za 2019. godinu i nadalje te uključivanje novih subjekata, provodeći ga naglašeno od strane jedinica lokalne i područne samouprave zajedno s preko četrdeset subjekata (izvršitelja/sudionika) kao i planirano (re)pozicioniranje sustava vatrogastva i donošenje novog zakonskog rješenja, zajednički pridonijeti još učinkovitijoj zaštiti od požara kao značajnog doprinosa ukupnom sustavu Domovinske sigurnosti u Republici Hrvatskoj.